

საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

დაბა აბასთუმანში „როშა“ პარკის ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება

გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმოხილვის დოკუმენტის სამუშაო ვერსია

დაფინანსებულია მსოფლიო ბანკის მიერ

მესამე რეგიონული პროექტი (RDP 3)

დეკემბერი 2021

*შენიშვნა: დოკუმენტის ინგლისურ და ქართულ ვერსიებს შორის განსხვავებების შემთხვევაში, გთხოვთ,
იხელმძღვანელოთ დოკუმენტის ინგლისური ვარიანტით*

ქვე-პროექტის აღწერა

ქვე-პროექტის (SP) მდებარეობს აბასთუმანში, ადიგენის მუნიციპალიტეტში, საქართველოს სამხრეთ ნაწილში. ძალზე მრავალფეროვანი და გამორჩეული მიკროკლიმატის წყალობით მას დიდი ტურისტული და რეკრეაციული პოტენციალი აქვს, თუმცა ამჟამად ეს პოტენციალი არ არის სათანადოდ გამოყენებული. ამას გარდა, აბასთუმანს განსაკუთრებულ ღირებულებას მატებს ის ფაქტი, რომ მას სამმაგი ღირსება აქვს - იგი ერთდროულად არის კლიმატური, ბალნეოლოგიური და ტურისტული კურორტი. კურორტის ტერიტორიის მნიშვნელოვანი ნაწილი კულტურულ მემკვიდრეობას წარმოადგენს. აბასთუმანის არქიტექტურა არის ევროპული, ქართული და რუსული სტილის უნიკალური კომბინაცია. აქ არსებული შენობები შემორჩენილია მე-19 საუკუნიდან ან აშენებულია მე-20 საუკუნის დასაწყისში. მათ მოსახლეობის მდიდარი ფენა კოტეჯებად (დასასვენებელი სახლები) იყენებდა. მდინარე ოცხეს სანაპიროზე გაშენებულ ეს პატარა დასახლება დაახლოებით 122 კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს ითვლის. ეს ფაქტი საფუძველს გვაძლევს ვამტკიცოთ, რომ აბასთუმანი მთლიანად კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლია და ჩვენი უმთავრესი მიზანია მისი „გაცოცხლება“ და შენარჩუნება. ქალაქს ოთხივე მხრიდან აკრავს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი. მიუხედავად ამისა, აბასთუმანი არ მოიაზრებოდა როგორც პარკის კარიბჭე და ამ მიმართულებით არც ფუნქციური ურთიერთკავშირი შექმნილა. ამრიგად, კარიბჭის პოტენციალის გამოყენება ის ინოვაცია იქნება, რომელიც დამატებით შეუწყობს ხელს ტურისტული მიმართულების (მაგალითად, ბილიკების შესასვლელების მოწყობა, საორიენტაციო და განმარტებითი სტენდების დაყენება და ა.შ.) განვითარებას და იგი შესწავლილ უნდა იქნას ურბანული დიზაინის ინტეგრირებული კონცეფციების შემუშავების დროს. ახლახან საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდმა (MDF), მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით, რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის (RDP3) ფარგლებში რამდენიმე ქვეპროექტი განახორციელა. კერძოდ, მოხდა 18 ისტორიული ხის სახლის რეაბილიტაცია და ობსერვატორიის რეაბილიტაცია. RDP3-ის სამუშაოები აბასთუმანში მიზნად ისახავს ქალაქის ეკონომიკური ბაზის გაძლიერებისა და მოსახლეობის ცხოვრების პირობების გაუმჯობესების ხელშეწყობას იმგვარი ინვესტიციებით, რომლებიც გაზრდის ქალაქის შანსებს გახდეს სიცოცხლისუნარიანი ტურისტული ჰაბი.

წარმოდგენილი ქვე-პროექტი (SP) ითვალისწინებს აბასთუმანის ცენტრალურ ნაწილში მდებარე რომა პარკის რეაბილიტაციას. იგი მოიცავს დაახლოებით 1,8 ჰექტარს და დაყოფილია ხუთ საკადასტრო ერთეულად (ადიგენის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული საკადასტრო კოდები: 61.11.21.092 და 61.11.21.291); სახელმწიფო საკუთრებაში რეგისტრირებული 61.11.21.880, 61.11.21.623 და 61.11.21.875). პარკს დასავლეთიდან ესაზღვრება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი (BKNP), აღმოსავლეთიდან კი მდინარე ოცხე.

ქვეპროექტი (SP) მოიცავს შემდეგ აქტივობებს:

- არსებული საფეხმავლო ხიდის (სიგრძე – 60 მ, სიგანე – 2, 5 მ) დანგრევა და ახალი საფეხმავლო ხიდი-პანდუსის მოწყობა (სიგრძე – 38,8 მ, სიგანე – 2 მ);
- მინი სტადიონის რეაბილიტაცია (600მ²) ხელოვნური საფარით - დატკეპნილი ნატეხი ქვის, გამათანაბრებელი ქვიშის ფენის, შეუვსებელი სინთეტიკური ბალახის დამონტაჟება საფარად; გალავნისა და ჭიშკრის, სპორტული განყოფილებების მოწყობა;
- ახალი სათამაშო მოედნის (268,5მ²) და სავარჯიშო მოედნების (582,3მ²) მოწყობა;
- არსებული შადრევნის რეაბილიტაცია (121მ²) და გრანიტის ქვით მოპირკეთება;

- არსებული კაფესთვის ახალი მოაჯირის და მისასვლელი კიბის მოწყობა;
- ჯიხურის (22მ²) და ღია კინოთეატრის მოწყობა ხის მორებით;
- არსებული მდინარის სანაპირო კედლის რეაბილიტაცია;
- ახალი კაფეს მშენებლობა (70მ²) ღია ტერასით და დამხმარე შენობის მშენებლობა (35,6მ²) საზოგადოებრივი ტუალეტის ჩათვლით (10მ²);
- პარკის ავეჯის განთავსება სკამებით (76 ცალი), ნაგვის ურნებით (51 ცალი) და ლამპიონებით (87 ცალი);
- მიმდებარე ტერიტორიისთვის სათანადო სადრენაჟო სისტემების მოწყობა;
- მიწის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა (14 მ3) და მისი გამოყენება გამწვანების სამუშაოებისთვის;
- პარკისთვის ვიდუოთვალთვალის სისტემის დაყენება;
- დაავადებული ხეების მოჭრა (17 ც), ხეების დარგვა (წიწვოვანი ხეები (35 ც.), ფოთლოვანი ხეები (84 ც.), ბუჩქები (198 ც) და 30 ხის გადარგვა იმავე საკადასტრო ერთეულში.

ინფრასტრუქტურის თითოეული ნაწილის განვითარებისას დაცული იქნება შესაბამისი გარემოსდაცვითი ნორმები და რეგულაციები, რათა თავიდან იქნას აცილებული ან მინიმუმამდე დაიყვანოს ნეგატიური გავლენა საზოგადოებრივ ჯანმრთელობასა და ბუნებრივ გარემოზე.

პარკის წყალმომარაგება უზრუნველყოფილია ცენტრალური წყალმომარაგების სისტემიდან და შენობები შეუერთდება ცენტრალურ კანალიზაციას.

ვინაიდან სარეაბილიტაციო პარკს აქვს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის (CHM) სტატუსი (#6270), ისტორიული ღირებულების დაკარგვისა და კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების გაუთვალისწინებელი დაზიანების თავიდან ასაცილებლად, სარესტავრაციო სამუშაოების დიზაინი და მეთოდოლოგია გაფორმებულია საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან.

MDF-სა და რეაბილიტირებული ობიექტების მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელ თვითმმართველ ორგანოს - ადიგენის მუნიციპალიტეტს შორის ინვესტიციების დაფინანსების შესახებ ხელშეკრულებას ხელი უკვე მოეწერა.

გარემოსდაცვითი და სოციალური სკრინინგი და კლასიფიკაცია

(ა) ზემოქმედების იდენტიფიკაცია

აქვს თუ არა ქვეპროექტს ხელშესახები გავლენა გარემოზე?	ქვეპროექტს ექნება ზომიერი მოკლევადიანი უარყოფითი გარემოსდაცვითი ზემოქმედება ასევე მოსალოდნელია, რომ მას ჰქონდეს გრძელვადიანი პოზიტიური ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე.
რა არის ქვეპროექტის მნიშვნელოვანი გარემოსდაცვითი სასარგებლო და საზიანო ეფექტები?	მოსალოდნელია, რომ ქვეპროექტს ექნება დადებითი გრძელვადიანი გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედება კარგად დაპროექტებული საზოგადოებრივი პარკის მოწყობის გზით, რომელიც გააუმჯობესებს ტურისტულ მიმზიდველობას. გაზრდილი ტურისტული ნაკადები პოზიტიურ სოციალურ გავლენას მოახდენს დასაქმების შესაძლებლობების გაუმჯობესების გზით. ქვეპროექტის განხორციელება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს არსებული პარკის იერსახის გაუმჯობესებას და ისეთი რეკრეაციული გარემოს შექმნას, რომელიც კომფორტული იქნება ადგილობრივი მოსახლეობისა და ტურისტების ნებისმიერი ასაკობრივი ჯგუფისთვის. უფრო მეტიც, რადგან SP ითვალისწინებს მიმდებარე ტერიტორიის გამწვანებას და ასობით ხის და ბუჩქის დარგვას, ეს ხელს შეუშლის ნიადაგის ეროზიას, ზაფხულის განმავლობაში პარკის უფრო გრილად შენარჩუნებას, პარკში გამწვანებული ადგილების გაზრდას და ა.შ. მოსალოდნელია მოკლევადიანი უარყოფითი გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედება: სარეაბილიტაციო და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად, გაიზრდება მტვერი და გამონაბოლქვი, გაიზრდება ფონური ხმაური და ვიბრაციის დონე, მოსალოდნელია სხვადასხვა ტიპის სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, შესაძლოა დროებით შეფერხდეს ტრანსპორტის მოძრაობა. მძიმე სამშენებლო ტექნიკის მოძრაობა გამოიწვევს ადგილობრივი მოსახლეობის, ტურისტების, პარკის მიმდებარედ მდებარე საბავშვო ბაღის და სკოლის აღსაზრდელების შეწუხებას. როგორც ზემოთ აღინიშნა, ზემოქმედება იქნება დროებითი და უმნიშვნელო.

	ტერიტორიები, სადაც ქვეპროექტის პირდაპირი ზემოქმედება იგრძნობა მშენებლობის ფაზაში, მოიცავს: • სამშენებლო მოედნები; • სამშენებლო მოედნების გასწვრივ მისასვლელი გზები; • სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების განთავსების ადგილები; • სარეზერვო ორმოები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), რომლებიც გამოიყენება მატერიალურ წყაროდ; • კონტრაქტორის მიერ გამოყენებული ნებისმიერი სხვა ადგილი, როგორცაა შრომითი ბანაკის ადგილები, მასალების დროებითი დასაწყობი და შესანახი ადგილები და ა.შ. ვინაიდან ქვე-პროექტი ითვალისწინებს არსებული ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციას, რეკონსტრუქციას და გაუმჯობესებას ძალიან კარგად განვითარებულ ურბანულ ზონაში და არ ექნება გარემოსდაცვითი კვალი, გარემოზე ზემოქმედება სავარაუდოდ უმნიშვნელო იქნება.
შეიძლება ქვეპროექტს ჰქონდეს რაიმე მნიშვნელოვანი გავლენა ადგილობრივ თემებზე და/ან სხვა დაზარალებულ ადამიანებზე?	მიწის ნაკვეთის აღება, ფიზიკური გადაადგილება ან სხვა სახის არა ნებაყოფლობითი განსახლება არ არის მოსალოდნელი ქვე-პროექტის განხორციელების დროს. ქვეპროექტს შესაძლოა ჰქონდეს პოზიტიური გრძელვადიანი სოციალური გავლენა; კერძოდ, მისი განხორციელება გამოიწვევს საზოგადოებრივი სივრცეებისა და საფეხმავლო ზონების გაფართოებულ ქსელს, ახალ საფარს, საზოგადოებრივი განათების და ურბანული ავეჯის საშუალებით, ძლიერი ადგილის იდენტურობით, გააძლიერებს ქვეითებისთვის მწვანე სივრცეების ახლო მასშტაბს და აბასთუმნის დასავლეთით მდებარე საცხოვრებელ ფართებს. -დამატებითი ქუჩებისა და ხეივნების აღმოსავლეთ-დასავლეთ განაწილება, სოციალიზაციისა და ადგილობრივი მცირე ბიზნესისათვის სივრცის შექმნა საცხოვრებლისა და ტურისტული გამოცდილების გასაუმჯობესებლად, ახალი კულტურული, კომერციული და სპორტული ობიექტების ჩათვლით. მობილობის კონცეფცია ითვალისწინებს ძირითადად საფეხმავლო და ეკოლოგიურად სუფთა ურბანული სივრცის განვითარებას. იქნება გრძელვადიანი დადებითი სოციალური ზეგავლენა, როგორცაა კომფორტული და უსაფრთხო დასასვენებელი ზონების განვითარება და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოწყობა ხელს შეუწყობს ადგილობრივი

	მოსახლეობის სოციალური და ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესებას; საპროექტო ტერიტორიის ზონის აღორძინებას; ვიზიტორთათვის ადგილის მიმზიდველობის გაზრდას; ვიზიტორთა და ტურისტთა რაოდენობის გაზრდას; ტურისტების დამატებითი ხარჯების და ადგილობრივი საზოგადოების და ბიზნეს შემოსავლების ზრდას და სხვა. უარყოფითი ზემოქმედება ადგილობრივი თემებისთვის არის მოკლევადიანი და შემოიფარგლება მხოლოდ სამშენებლო ადგილით. ისინი დაკავშირებულია ზემოთ აღწერილ შესაძლო შემაწუხებელ ფაქტორებთან (ხმაური, მტვერი, ვიბრაცია და გამონაბოლქვი).
--	--

(ბ) შემამსუბუქებელი ღონისძიებები

იყო თუ არა გათვალისწინებული ქვეპროექტის დიზაინის ალტერნატივები?	იმის გამო, რომ პარკი წარმოადგენს CHM-ს და ისტორიული ღირებულების დაკარგვის თავიდან აცილების მიზნით, დეტალური დიზაინი ითვალისწინებს ავთენტურობის შენარჩუნებას შემღებობისდაგვარად, ავეჯის არსებული ტრადიციული მოდელების და ღია სივრცის სხვა კომპონენტების, როგორცაა მასალები, მასშტაბები, პროპორციები და თუნდაც ტრადიციული ნიმუშები და ფორმები შეკეთდება და აღდგება. როდესაც მოდელები არ არსებობს ან დაკარგულია, გადაწყვეტილებები ეფუძნება მარტივ, თანამედროვე ფორმებს. იმიტაცია ან ყალბი ვინტაჟური გადაწყვეტილებები თავიდან აცილებულია
რა სახის შემამსუბუქებელი ღონისძიებებია შემოთავაზებული?	პოტენციური ზემოქმედებები მცირეა, ადგილისათვის დამახასიათებელი, მეტწილად შექცევადი, შემოიფარგლება მხოლოდ ქვე-პროექტის ადგილით და ადვილად შერბილდება შემამსუბუქებელი ღონისძიებების საშუალებით. პოტენციური ზემოქმედება, რომელიც ძირითადად დაკავშირებულია მშენებლობასთან, შეიძლება შემცირდეს სტანდარტულ დონეზე სირთულის გარეშე დოკუმენტში რეკომენდებული შემამსუბუქებელი ღონისძიებებისა და პროცედურების განხორციელების გზით: სამშენებლო ადგილის დემარკაცია, მოძრაობის მენეჯმენტი, სამშენებლო ტექნიკის კარგად შენარჩუნება, დაკვირვება დადგენილი სამუშაო საათებზე და ნარჩენების ორგანიზებული უტილიზაცია ფორმალურად შეთანხმებული ადგილებიდან.

	კონტრაქტორი იქნება პასუხისმგებელი ნარჩენების განცალკევებაზე და სხვადასხვა სახის ნარჩენების განთავსებაზე ნებადართულ ადგილებში ან გადასცემს უფლებამოსილ კომპანიებს შემდგომი გადასაცემად; ლიცენზირებული კარიერებიდან სამშენებლო მასალების მოპოვება ¹ მხოლოდ წყლისა და ნიადაგის დაბინძურების თავიდან აცილება (საწვავის დაღვრა აღჭურვილობის გაუმართაობის გამო, ასფალტის / ბეტონის დაღვრა და ა. შ.), მოსახლეობის მიერ(ხმაურის, მტვრის, გამონაბოლქვის) ხელშეშლის თავიდან აცილება სათანადო სამუშაოების / მარაგების დაგეგმვის, მოძრაობის მართვის, სამშენებლო ტექნიკის კარგად შენარჩუნების საშუალებით და ა.შ გარდა ამისა, სამშენებლო მოედანი იქნება სათანადოდ დაცული და მშენებლობასთან არსებული გადატვირთული მოძრაობა დარეგულირებული, რაც მოიცავს: ნიშნების დამონტაჟებას, გამაფრთხილებელ ნიშნებს, ბარიერებს და ტრანსპორტის მოძრაობის მიმართულების შეცვლას, სამშენებლო ადგილი და ყველა თხრილი იქნება შემოღობილი და სათანადოდ დაცული უნებართვო წვდომისგან, უზრუნველყოფილი იქნება შესაბამისი განათება, ასევე სამუშაო საათების მორგება ადგილობრივ გადატვირთულ მოძრაობაზე, მაგ. მსხვილი სატრანსპორტო საქმიანობის თავიდან აცილება პიკის საათებში ან პირუტყვის გადაადგილების დროს, სახლების, ბიზნესის, საჯარო სამსახურის და სხვა საკუთრების უსაფრთხო წვდომის უზრუნველყოფა. იმ შემთხვევაში, თუ ექსკავაციის დროს აღმოჩენილ იქნება პოტენციური კულტური ძეგლი, კონტრაქტორი დაუყოვნებლივ შეწყვეტს ნებისმიერ ფიზიკურ აქტივობას ადგილზე და აცნობებს მგფ-ს. მგფი დაუყოვნებლივ შეატყობინებს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს, რომელსაც აქვს მინიჭებული პასუხისმგებლობა შემდგომ ქმედებაზე. სამუშაოები განახლდება მხოლოდ სააგენტოს წერილობითი ნებართვის მიღების შემდეგ. სამუშაოების განახლება შესაძლებელია მხოლოდ სამინისტროს წერილობითი ნებართვის საფუძველზე. ყველა თანამშრომელს მკაცრად აეკრძალებათ საპროექტო და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე მცენარეების მოჭრა / დაზიანება. სამშენებლო სამუშაოების მახლობლად და მის მიმდებარედ უნდა იქნას შემოსაზღვრული, დაცული იყოს მათი ფესვთა
--	--

¹ლიცენზირებული კარიერები მდებარეობს ადიგენში, ახალციხეში, სოფლებში კახარეთში, უდესა და ვალეში.

	სისტემა და თავიდან იქნას აცილებული ხეების დაზიანება. თხრილები არ უნდა დარჩეს ღია ღამით/სამუშაო საათების შემდეგ. ამით თავიდან იქნება აცილებული ადამიანების ან ცხოველების თხრილებში ჩავარდნის რისკი. კონტრაქტორის თანამშრომლებს ეკრძალებათ ნადირობა და მათ მიეცემათ მითითებები ფაუნის დარღვევის მინიმუმამდე შემცირების შესახებ. წყლის დაბინძურების თავიდან ასაცილებლად მდინარის კალაპოტში ნებისმიერი ნარჩენების/მასალის გადაყრა აკრძალება და დაცული იქნება წყალგამყოფებზე მუშაობის კარგი საერთაშორისო პრაქტიკა.
რა გამოცდილებები იქნა მიღებული წინა მსგავსი პროექტებიდან ამ პროექტის დიზაინში?	მგფ-ს აქვს სხვადასხვა დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებული საშუალო და დიდი ზომის შენობებისა და რეკრეაციული ზონების სარეაბილიტაციო ქვეპროექტების განხორციელების დიდი გამოცდილება. მსგავსი პროექტების განხორციელებიდან მიღებული წინა გამოცდილებიდან გამომდინარე, ქვეპროექტი ითვალისწინებს არა მხოლოდ რეკრეაციული პარკის რეაბილიტაციას, არამედ საზოგადოებრივი ტუალეტების და გარე განათების მოწყობას, რაც ხელს შეუწყობს რეკრეაციული პარკის ინფრასტრუქტურის გამოყენებას დღის ან ღამის განმავლობაში და უზრუნველყოფს ადგილს ოჯახებისთვის, მაცხოვრებლებისთვის და ვიზიტორებისთვის. პარკი, რომელიც გააერთებს მრავალფეროვან ადამიანებს და უმასპინძლებს მრავალ სხვადასხვა აქტივობას.
იყვნენ თუ არა ჩართული დაინტერესებული თემები და იქნა თუ არა სათანადოდ გათვალისწინებული მათი ინტერესები და ცოდნა ქვეპროექტის მომზადებაში?	COVID-19- ის გავრცელებასთან დაკავშირებული გარემოებების გამო, შესაძლოა საჭირო გახდეს აბასთუმანში მწვანე და ლურჯი დერეფნის რეაბილიტაციის შესახებ დისტანციური საჯარო კონსულტაციის ჩატარება. კონსულტაციების დროს მოქმედი ეროვნული რეგულაციების და ჯანმო -ს მითითებების შესაბამისად, მგფ მიიღებს გადაწყვეტილებას კონსულტაციის პროცესის სტრუქტურირების შესახებ. დისტანციური კონსულტაციების ჩატარების შემთხვევაში, მგფ სატელეფონო კომუნიკაციის საშუალებით დაინტერესებულ მხარეებს აცნობებს დაგეგმილი საჯარო კონსულტაციების შესახებ ESMP წინასწარი გეგმის შესახებ. სატელეფონო საუბრის დროს ინფორმაცია შეგროვდება ინტერნეტ კავშირის ხელმისაწვდომობისა და ვირტუალური კონსულტაციის ყველაზე შესაფერისი ფორმატის შესახებ. მათ, ვისაც არა აქვთ საკომუნიკაციო საშუალება, ტელეფონის გარდა, მისი საშუალებით მიეწოდებათ ინფორმაცია წყლის სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოების გარემოსდაცვითი და სოციალური ასპექტების შესახებ. თუ ისინი საჭიროებენ

	პროექტის ვიზუალიზაციას, დოკუმენტებთან ერთად, შემდეგ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილი პირები ეწვევიან მათ WHO- ს მიერ დადგენილი წესებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად და გააცნობენ შესაბამის დოკუმენტებს. საინფორმაციო ბუკლეტები, რომლებიც ასახავს დეტალურ ინფორმაციას მომავალი საკონსულტაციო შეხვედრების შესახებ, განთავსდება თავშეყრის ადგილებში. ინფორმაცია დისტანციური რეჟიმის საჯარო კონსულტაციების ჩატარების შესახებ ჩვეულებისამებრ აიტვირთება მგფის ვებსაიტზე. საჯარო კონსულტაციებს გაუძღვება მოდერატორი სხვა ოფიციალურ წარმომადგენლებთან ერთად (PIU, მუნიციპალიტეტი, საზოგადოების წევრები და ა.შ.), რომლებიც გააცნობენ მონაწილეებს ინფორმაციას, რაც მიზნად ისახავს ინფორმაციის უკეთ აღქმას, წარმომადგენელ ილუსტრირებულ მასალას (პრეზენტაცია) ასევე დისტანციური რეჟიმის შეხვედრის მონაწილეებს მიეცემათ საშუალება (მაგ. ინჟინერი, მრჩეველი, მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი) გამოთქვან საკუთარი მოსაზრებები. პრეზენტაციის მსვლელობისას თითოეულ მონაწილეს შეეძლება გამოთქვას თავისი შეფასება, დასვას კითხვები და ასევე მიიღონ პასუხები. კითხვა/ პასუხის დასრულების შემდეგ, მოდერატორი შეაჯამებს შეხვედრას და დახურავს მას. საჯარო კონსულტაციების დასრულებისთანავე მონაწილეებს შეეძლებათ გამოაგზავნონ მათთვის მნიშვნელოვანი დამატებითი და სხვა სახის ინფორმაცია, გამოცხადებულ ვადამდე. იმ შემთხვევაში, თუკი COVID-19 პანდემიის გამო ყველს შეზღუდვა გაუქმდება მშენებლობის დაწყებამდე, კონსულტაციები ძირითად დაინტერესებულ მხარეებთან ჩატარდება პირისპირ შეხვედრების ორგანიზებით.
--	--

დ) კატეგორიზაცია და დასკვნა

სკრინინგის შედეგებიდან გამომდინარე,

ქვეპროექტი კლასიფიცირებულია როგორც გარემოსდაცვითი კატეგორია

A ☐

B ☒

C ☐

გარემოსდაცვითი და სოციალური სკრინინგის დასკვნა:

1. ქვეპროექტი უარყოფილია ☐
2. ქვეპროექტი მიღებულია ☒

თუ კი მიიღება რისკის შეფასების საფუძველზე, ქვეპროექტის მომზადება მოითხოვს:

1. გარემოსდაცვითი და სოციალური მენეჯმენტის ჩამონათვალის შევსებას მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო საქმიანობისათვის ☐
2. გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმოხილვა, მათ შორის განვითარება გარემოსდაცვითი და სოციალური ქმედებების გეგმის ჩათვლით ☒

სოციალური სკრინინგი

სოციალური დაცვის საშუალებების სკრინინგის ინფორმაცია		კი	არა
1	არის თუ არა ინფორმაცია ქვეპროექტის ადგილის კუთვნილების, საკუთრების და მიწათსარგებლობის სტატუსთან დაკავშირებული და გადამოწმებადი? (სკრინინგი ვერ დასრულდება სანამ ეს არ იქნება ხელმისაწვდომი)	✓	
2	შეამცირებს თუ არა ქვეპროექტი ხალხის ხელმისაწვდომობას მათ ეკონომიკურ რესურსებზე, როგორცაა მიწა, საძოვარი, წყალი, საჯარო მომსახურება, საზოგადოებრივი სარგებლობის ადგილები ან სხვა რესურსები, რომლებზეც ისინი არიან დამოკიდებული?		✓
3	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტი ცალკეული პირების ან ოჯახების განსახლებას ან მოითხოვს მიწის (სახელმწიფო თუ კერძო, დროებით ან სამუდამოდ) შეძენას მისი განვითარებისათვის?		✓

4	გამოიწვევს თუ არა პროექტი მოსავლის, ხილის ხეების და საოჯახო ინფრასტრუქტურის დროებით ან მუდმივ დაკარგვას (როგორცაა დამხმარე საშუალებები, ღობე, არხი, მარცვლეული, ტუალეტები და სამზარეულოები და ა.შ.)?		✓
თუ რომელიმე ზემოთ მოცემულ კითხვაზე (გარდა 1 – ე კითხვისა) არის „დიახ“, მაშინ OP/BP 4.12 არანებაყოფლობითი განსახლება მისაღებია. შემამსუბუქებელი ღონისძიებები უნდა მიჰყვეს ამ OP/BP 4.12 და განსახლების პოლიტიკის ჩარჩოს			
კულტურული რესურსები იცავს სკრინინგის ინფორმაციას		კი	არა
5	მოითხოვს თუ არა პროექტი გათხრებს ისტორიული, არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთან ახლოს?	✓	
თუ მე –5 კითხვაზე არის პასუხი „დიახ“, მაშინ OP/BP 4.11 ფიზიკური კულტურული რესურსები მისაღებია და შესაძლო შემთხვევითი აღმოჩენები უნდა იქნას დამუშავებული OP/BP– ის და გარემოსდაცვითი და სოციალური მენეჯმენტის ჩარჩოში მოცემული შესაბამისი პროცედურების მიხედვით..			

გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმოხილვა და გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა

1. შესავალი

1.1. ფონური ინფორმაცია

ქვე-პროექტი განხორციელდება მესამე რეგიონული განვითარების პროექტის (RDP 3) ფარგლებში, რომელიც მოიცავს სამცხე-ჯავახეთისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონებს. RDP 3 - ის მთავარი მიზანია აღნიშნულ რეგიონებში ინფრასტრუქტურული მომსახურებისა და ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაუმჯობესება ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობით. დიდი ალბათობით დაგეგმილი აქტივობები უშუალო სარგებელს მოუტანს რეგიონების ადგილობრივ მოსახლეობას საჯარო ინფრასტრუქტურის საიმედოობის გაზრდით, მისი ხელმისაწვდომობისა და ხარისხის გაუმჯობესებით, კერძო სექტორის ინვესტიციების გაზრდით და განახლებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და ქალაქებში გაყიდვებით (ტურიზმთან დაკავშირებული საწარმოები). საერთო ჯამში, მოსახლეობის შემოსავალი შესაძლოა გაიზარდოს და ცხოვრების პირობები გაუმჯობესდეს.

საქართველოს მთავრობამ მიმართა მსოფლიო ბანკს RDP 3 – ის დაფინანსების მოთხოვნით. 2015 წელს კი მის განსახორციელებლად მიიღო მსოფლიო ბანკის სესხი (60 მილიონი აშშ დოლარი). პროექტის საერთო ღირებულება 75 მლნ აშშ დოლარია, მათ შორის საქართველოს მთავრობის წვლილს შეადგენს 15 მლნ აშშ დოლარი.

წარმოდგენილი ქვე-პროექტი არის RDP 3 -ის ნაწილი და უნდა იქნას მომზადებული, განხილული, დამტკიცებული და განხორციელებული საქართველოს ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების და მსოფლიო ბანკის პოლიტიკის მიხედვით RDP 3 -ის შესაბამისად.

1.1. ინსტიტუციური ჩარჩო

საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი (შემდგომში მგფ) არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომლის მიზანია ხელი შეუწყოს ადგილობრივი მმართველობის ერთეულების ინსტიტუციონალური და ფინანსური შესაძლებლობების გაძლიერებას, ადგილობრივ ინფრასტრუქტურასა და მომსახურებაში ფინანსური რესურსების ინვესტირებას და მდგრადი განვითარების გაუმჯობესებას და მდგრად საფუძველზე გააუმჯობესოს პირველადი ეკონომიკური და სოციალური მომსახურება ადგილობრივი მოსახლეობისათვის (თემებისთვის). მგფ არის განსაზღვრული, როგორც პროექტის განმახორციელებელი ორგანო RDP 3-ისთვის და პასუხისმგებელია მის ყოველდღიურ მენეჯმენტზე, მათ შორის გარემოსდაცვითი და სოციალური დაცვის პოლიტიკის გამოყენებაზე.

მგფ ამზადებს და წარუდგენს მსოფლიო ბანკს დასამტკიცებლად ქვეპროექტის შეფასების ანგარიშებს (SARs), თანდართული საგარანტიო დოკუმენტებით. წინამდებარე SP- სთვის, გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმოხილვა (ESR) გარემოსდაცვითი და სოციალური

მენეჯმენტის გეგმასთან ერთად (ESMP) შემუშავებულია გარემოსდაცვითი და სოციალური სკრინინგის შედეგების და RDP 3 – ის გარემოსდაცვითი და სოციალური ჩარჩოსთან (ESMF) შეთანხმების საფუძველზე.

1.3 კანონმდებლობა და რეგულაციები

ინფრასტრუქტურის თითოეული ნაწილის შემუშავებისას დაცული იქნება შესაბამისი გარემოსდაცვითი ნორმები და რეგულაციები, რათა თავიდან იქნას აცილებული ან მინიმუმამდე დაიყვანოს საზოგადოების წევრების ჯანმრთელობაზე და ბუნებრივ გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება.

მსოფლიო ბანკის OP/BP 4.01 გარემოსდაცვითი შეფასება და OP/BP 4.11 ფიზიკური კულტურული რესურსები, რომლებიც გამოწვეულია RDP 3 – ით, აქტუალურია წინამდებარე ქვე-პროექტისთვის. OP/BP 4.01 გამოიყენება, რადგან ქვე-პროექტის განხორციელება მოიცავს სამუშაოების ჩატარებას, რომლებიც გარკვეულ რისკებს უქმნის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოს და OP/BP 4.11 გამოიყენება, რადგან ქვე-პროექტი ითვალისწინებს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებს.

ისტორიული ღირებულების დაკარგვისა და კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების გაუთვალისწინებელი დაზიანების თავიდან აცილების მიზნით, სარესტავრაციო სამუშაოების დიზაინი და მეთოდოლოგია გაფორმებულია საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან.

2. ქვეპროექტის აღწერა

აბასთუმანი ერთ-ერთი ცნობილი და პოპულარული კურორტია სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში. ის საქართველოს სამხრეთ ნაწილში, ადიგენის მუნიციპალიტეტში მდებარეობს; ძალზე მრავალფეროვანი და გამორჩეული მიკროკლიმატის წყალობით მას დიდი ტურისტული და რეკრეაციული პოტენციალი აქვს, თუმცა ამჟამად ეს პოტენციალი არ არის სათანადოდ გამოყენებული. ამას გარდა, აბასთუმანს განსაკუთრებულ ღირებულებას მატებს ის ფაქტი, რომ მას სამმაგი ღირსება აქვს - იგი ერთდროულად არის კლიმატური, ბალნეოლოგიური და ტურისტული კურორტი. კურორტის ტერიტორიის მნიშვნელოვანი ნაწილი კულტურულ მემკვიდრეობას წარმოადგენს. აბასთუმნის არქიტექტურა არის ევროპული, ქართული და რუსული სტილის უნიკალური კომბინაცია. აქ არსებული შენობები შემორჩენილია მე-19 საუკუნიდან ან აშენებულია მე-20 საუკუნის დასაწყისში. მათ მოსახლეობის მდიდარი ფენა კოტეჯებად (დასასვენებელი სახლები) იყენებდა. მდინარე ოცხეს სანაპიროზე გაშენებულ ეს პატარა დასახლება დაახლოებით 122 კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს ითვლის. ეს ფაქტი საფუძველს გვაძლევს ვამტკიცოთ, რომ აბასთუმანი მთლიანად კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლია და ჩვენი უმთავრესი მიზანია მისი „გაცოცხლება“ და შენარჩუნება. ქალაქს ოთხივე მხრიდან აკრავს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი. მიუხედავად ამისა, აბასთუმანი არ მოიაზრებოდა როგორც პარკის კარიბჭე და ამ მიმართულებით არც ფუნქციური ურთიერთკავშირი შექმნილა. ამრიგად, კარიბჭის პოტენციალის გამოყენება ის ინოვაცია იქნება, რომელიც დამატებით შეუწყობს ხელს ტურისტული მიმართულების (მაგალითად, ბილიკების შესასვლელების მოწყობა, საორიენტაციო და განმარტებითი სტენდების დაყენება და ა.შ.) განვითარებას და იგი შესწავლილ უნდა იქნას

ურბანული დიზაინის ინტეგრირებული კონცეფციების შემუშავების დროს. ახლახან საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდმა (MDF), მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით, რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის (RDP3) ფარგლებში რამდენიმე ქვეპროექტი განახორციელა. კერძოდ, მოხდა 18 ისტორიული ხის სახლის რეაბილიტაცია და ობსერვატორიის რეაბილიტაცია.

RDP3-ის სამუშაოები აბასთუმანში მიზნად ისახავს ქალაქის ეკონომიკური ბაზის გაძლიერებისა და მოსახლეობის ცხოვრების პირობების გაუმჯობესების ხელშეწყობას იმგვარი ინვესტიციებით, რომლებიც გაზრდის ქალაქის შანსებს გახდეს სიცოცხლისუნარიანი ტურისტული ჰაბი.

წარმოდგენილი ქვეპროექტი (SP) ითვალისწინებს აბასთუმნის ცენტრალურ ნაწილში მდებარე რომას პარკის რეაბილიტაციას. იგი მოიცავს დაახლოებით 1,8 ჰექტარს და დაყოფილია ხუთ საკადასტრო ერთეულად (ადიგენის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული საკადასტრო კოდები: 61.11.21.092 და 61.11.21.291); სახელმწიფო საკუთრებაში რეგისტრირებული 61.11.21.880, 61.11.21.623 და 61.11.21.875). პარკს დასავლეთიდან ესაზღვრება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი (BKNP), აღმოსავლეთიდან კი მდინარე ოცხე.

ქვეპროექტი (SP) მოიცავს შემდეგ აქტივობებს:

- არსებული საფეხმავლო ხიდის (სიგრძე – 60 მ, სიგანე – 2, 5 მ) დანგრევა და ახალი საფეხმავლო ხიდი-პანდუსის მოწყობა (სიგრძე – 38,8 მ, სიგანე – 2 მ);
- მინი სტადიონის რეაბილიტაცია (600მ2) ხელოვნური საფარით - დატკეპნილი ნატეხი ქვის, გამათანაბრებელი ქვიშის ფენის, დარტყმის შთანთქმის ბალიშის, შეუვსებელი სინთეზური ბალახი, როგორც საფარი; გალავნისა და ჭიშკრის, სპორტული განყოფილებების მოწყობა;
- ახალი სათამაშო მოედნის და სავარჯიშო მოედნების მოწყობა (268 მ2);
- არსებული შადრევნის რეაბილიტაცია (121 მ2) და გრანიტის ქვით მოპირკეთება;
- არსებული კაფესთვის ახალი მოაჯირის და მისასვლელი კიბის მოწყობა;
- ჯიხურის (22მ2) და ღია კინოთეატრის მოწყობა ხის მორებით;
- არსებული მდინარის სანაპირო კედლის რეაბილიტაცია;
- ახალი კაფეს მშენებლობა (70 მ2) ღია ტერასით და დამხმარე შენობის მშენებლობა (51 მ2) საზოგადოებრივი ტუალეტის ჩათვლით (10 მ2);
- პარკის ავეჯის მოწყობა სკამებით (76 ცალი), ნაგვის ურნები (51 ც.) და ლამპიონებით (87 ც.);
- მიმდებარე ტერიტორიისთვის სათანადო სადრენაჟო სისტემების მოწყობა;
- ზედა ნიადაგის (14 მ3) მოხსნა და გამწვანების სამუშაოებისთვის გამოყენება;
- დაავადებული ხეების მოჭრა (17 ც.) და ხეების დარგვა (წიწვოვანი ხეები (35 ც.), ფოთლოვანი ხეები (84 ც.) და ბუჩქები (198 ც.).

ინფრასტრუქტურის თითოეული ნაწილის განვითარებისას დაცული იქნება შესაბამისი გარემოსდაცვითი ნორმები და რეგულაციები, რათა თავიდან იქნას აცილებული ან მინიმუმამდე დაიყვანოს ნეგატიური გავლენა საზოგადოებრივ ჯანმრთელობასა და ბუნებრივ გარემოზე.

პარკის წყალმომარაგება უზრუნველყოფილია ცენტრალური წყალმომარაგების სისტემიდან და შენობები შეუერთდება ცენტრალურ კანალიზაციას.

ვინაიდან სარეაბილიტაციო პარკს აქვს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის (CHM) სტატუსი (#6270), ისტორიული ღირებულების დაკარგვისა და კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების გაუთვალისწინებელი დაზიანების თავიდან ასაცილებლად, სარესტავრაციო სამუშაოების დიზაინი და მეთოდოლოგია გაფორმებულია საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან.

MDF-სა და რეაბილიტირებული ობიექტების მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელ თვითმმართველ ორგანოს - ადიგენის მუნიციპალიტეტს შორის ინვესტიციების დაფინანსების შესახებ ხელშეკრულებას ხელი უკვე მოეწერა.

3. გარემოსდაცვითი საბაზისო პირობები

ქვე-პროექტი გათვლილია დაბა აბასთუმანში განხორციელებისთვის, რომელიც მდებარეობს ზღვის დონიდან 1340 მეტრზე, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის ადიგენის მუნიციპალიტეტში, ადიგენიდან 25 კილომეტრში, ახალციხიდან 28 კილომეტრით დაშორებულ მდ. ოცხის ხეობაში მესხეთის ქედის სამხრეთ კალთაზე. მდინარე ოცხი, მდინარე ხვაბლიანის მარცხენა შენაკადი, ქვე-პროექტის განხორციელების ტერიტორიას მიუყვება. თითქმის ვერტიკალურად აღმართული ფერდობები დაფარულია წიწვოვანი ტყით, სადაც ჭარბობს ფიჭვი, რომელიც ყვავილობისას შეუცვლელი სამკურნალო საშუალებაა ფილტვების დაავადების მქონე ადამიანებისთვის. აბასთუმანში ზომიერად მშრალი მთის ჰავაა, ტენიანობა მხოლოდ ზაფხულში 50%-მდე იზრდება. ნალექების საშუალო წლიური მაჩვენებელია 626 მმ. საშუალო წლიური ტემპერატურა 6.4-6.5 °C -ია იანვარში, ხოლო 17.2 °C - ივლისში.

აბასთუმანი XIX საუკუნის 70-იან წლებში გაშენებული მთის კურორტია. XIX საუკუნის 30-იან წლებში ჩატარდა თერმული წყლების მეცნიერული კვლევა, რომელმაც აჩვენა, რომ აბასთუმნის თერმული წყლები ეკუთვნის ქლორის, ნატრიუმის, სულფატისა და კალციუმის შემცველ ჰიპერთერმულ სამკურნალო წყლებს და გამოიყენება რევმატიზმების, გინეკოლოგიური, დერმატოლოგიური და ნერვული დაავადებების, ასევე, მეტაბოლური დარღვევებისა და ქრონიკული წყლულის სამკურნალოდ.

აბასთუმანში წარმოდგენილია შემდეგი ღირსშესანიშნაობები: აბასთუმნის ასტროფიზიკური ობსერვატორია, XIX საუკუნის აბასთუმნის პარკი, ეკლესია ახალი ზარზმა (1899-1902), თამარ მეფის ციხე-სიმაგრე (IX-XI სს), მეღნისის ციხე (შუა საუკუნეები), მდინარე ოცხზე აშენებული თამარის ხიდი (IX-XI საუკუნეები), მახვილოს ციხე (შუასაუკუნეებში აშენებული).

ბუნებრივი ნიშან-თვისებები აბასთუმნის ყველაზე დამახასიათებელი ფასეულობაა, რომლის მთავარი გმირებია ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი და მდინარე ოცხე, რომელიც ჩრდილოეთიდან სამხრეთით მთელ დასახლებაში გადის. მდინარე ოცხე მიედინება აბასთუმანში ჩრდილოეთ-სამხრეთით, რომელიც დასახლებას ორ ნაწილად ყოფს და მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბუნებრივი გარემოსთვის. მდინარეს ახასიათებს გაზაფხულის წყალდიდობები, ზაფხულში და ზამთარში წყლის დონე დაბალია. მაქსიმალური თვიური ნაკადები შეინიშნება მაისში, ხოლო საშუალო მცირე თვიური ნაკადები ემთხვევა ზამთრის პერიოდს. დასახლების სხვადასხვა ნაწილებიდან მდინარეში ჩაედინება მეორეხარისხოვანი

შენაკადები. მდინარის სანაპიროები ძირითადად ხელუხლებლად დატოვებული, გარშემო არსებულ ბალახის საფართან ერთად შეხვდებით ფოთლოვან ან წიწვოვან ხეებსაც. ასევე, ბუჩქნარებს. საცხოვრებელ პუნქტებში მდინარე დასახლების დატბორვისგან დაცვის მიზნით, ძირითადად, შემოსაზღვრულია ჯებირებით. მდინარის ძველი, ქვის სანაპიროები აბასთუმნის ქალაქის პეიზაჟის გამორჩეული მახასიათებელია; თუმცა, მოუვლელია, დაბინძურებული, დაშლის პირას მისული, დამცავი კედლები დანგრეულია, ველური მცენარეებით დაფარული, სადრენაჟე ქსელიც სასწრაფოდ მისახედია. გზის ზოგიერთ მონაკვეთზე აშენებულია საყრდენი კედლები მეწყერისაგან დასაცავად, ან გზის რთულ რელიეფზე გასავლელად. მათი უმეტესობა კარგ მდგომარეობაშია და მხოლოდ მსუბუქ ხელის შევლებას საჭიროებს.

აბასთუმნის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მახასიათებელია ხიდები, რომლების მდინარის ორი მხარის დამაკავშირებლად გამოიყენება, თუმცა მათი სივიწროვის გამო შეუძლებელია ტროტუარების არსებობა და შეზღუდულია ტრანსპორტის მოძრაობაც.

დღესდღეობით, აბასთუმანს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკთან ოთხი გზა აკავშირებს. ესენია: 1. დასავლეთ ნაწილი. დამაკავშირებელი გზა იწყება რუსეთის ყოფილი ყაზარმიდან და თამარის ხიდით უკავშირდება ობსერვატორიას. ეს გზა საკმაოდ გრძელი და ციცაბოა. კიდევ ერთი მისასვლელი გზა იწყება უძველესი გვირაბიდან, რომელიც გამოიყენებოდა ციხესიმაგრისთვის წყლის მისაწოდებლად. 2. დასავლეთ ნაწილი. იწყება აბანოდან და მიდის ასტროფიზიკური ობსერვატორიისკენ. 3. დასავლეთ ნაწილი. იწყება რომას პარკიდან, გაივლის საბაგიროს პარალელურად და მიდის ობსერვატორიამდე. 4. დასავლეთ ნაწილი. იწყება რომანოვების სასახლის კომპლექსიდან და მიუყვება აღმართს. გზა კერძო საკუთრებასთან მიდის და ვიზიტორთათვის მიუწვდომელია.

აბასთუმნის პარკ „რომას“ მოწყობა ძირითადად მე-19 საუკუნის 70-იან წლებში ჩაეყარა, როცა პარკში დამთვალიერებლებისთვის რამდენიმე სხვადასხვა ტიპის შენობა მოეწყო. პარკში ამჟამად არ არის შემონახული ძველი ნაგებობები, ან რაიმე მხატვრული ღირებულების მქონე რაიმე მცირე არქიტექტურული ფორმა. განსაკუთრებით პოპულარული იყო რომანოვების ოჯახის საკურორტო ქალაქ აბასთუმანში ცხოვრების დროს. უნდა ჩაითვალოს ერთგვარ ტრადიციული ინგლისური სტილის პარკად თავისი სპონტანური გეგმებითა და ლანდშაფტის ზონირებით.

პარკის ინფრასტრუქტურა ამ დროისთვის თანამედროვეობის უმცირეს მოთხოვნებსაც კი არ აკმაყოფილებს. დაზიანებულია განათებები, ამორტიზებულია ორივე ხიდი მდინარე ოცხეზე. უნდა მოეწყოს მდინარისკენ მიმავალი ბილიკები და კიბეები. როგორც აღინიშნა, ეს არის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი, თუმცა მის ტერიტორიაზე არ არის შემონახული სიძველეები, ძველი პარკის შენობები ან სხვა ძვირფასი ნივთები. თუმცა, როგორც პარკი, ერთ-ერთი უძველესია აბასთუმანში - XIX საუკუნის რუკაზეც არის ნახსენები.

პარკს დასავლეთიდან ესაზღვრება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი (BKNP) და აღმოსავლეთიდან მდინარე ოცხე. პარკს აქვს რამდენიმე შესასვლელი, პარკი მისადგომია სამხრეთით მთავარი შესასვლელიდან, აღმოსავლეთიდან პარკში შესვლა უზრუნველყოფილია საფეხმავლო ხიდით, ხოლო ჩრდილოეთით შესასვლელი არის საბაგირო სადგურთან.

დასახლებაში ფართოდ გავრცელებულ რამდენიმე პარკს შორის „რომას“ პარკი ყველაზე დიდი და პოპულარულია დამთვალიერებლებს შორის, რადგან ის არის დასახლების ნამდვილი გული, თავშეყრისა და რეკრეაციული აქტივობების ადგილი.

პარკს აქვს რამდენიმე ხის ჯიხური, სპორტული მოედანი და ღია კინოთეატრი, შადრევანი და საბავშვო სათამაშო ატრაქციონები. როგორც 1977 წლის რუკაზეა ნაჩვენები, პარკის ფორმა და საერთო გარეგნობა მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა წლების განმავლობაში. პარკის მიმდებარედ, ჩრდილოეთ ნაწილში დგას საბაგირო სადგური, რომელიც დასახლებას ასტროფიზიკის ობსერვატორიასთან აკავშირებს.

საპროექტო ტერიტორიის ცენტრალურ ნაწილში არის პარკის ინფრასტრუქტურა, ხოლო პერიფერიულ ადგილებში ობიექტები ძალიან დაზიანებულია ან საერთოდ არ არსებობს.

საპროექტო ტერიტორია საკმაოდ რელიეფურია დასავლეთ-აღმოსავლეთის მიმართულებით, სადაც არის ზონები სამი ძირითადი ღირშესანიშნაობით. ეს ზონები შედარებით სწორ რელიეფზე ვითარდება ჩრდილოეთ-სამხრეთის მიმართულებით და მიჰყვება ბუნებრივ ლანდშაფტს. პირველი ქვედა ზონა განლაგებულია მდინარე ოცხესთან, ღია სპორტული მოედნით, ამორტიზებული ლითონის ხიდით. მე-2 შუა ზონა განლაგებულია მთავარი არსებული საფეხმავლო ბილიკის გასწვრივ და აკავშირებს პარკს ჩრდილოეთ და სამხრეთ გასასვლელებთან. მე-2 ზონაში არის შადრევანი, სათამაშო ატრაქციონები და ე.წ წყლის სოკო. მე-3 ზედა ზონა განლაგებულია მთის ფერდობზე, მთავარი არსებული საფეხმავლო ბილიკის ზედა პერიმეტრის გასწვრივ. მე-3 ზონაში არის ღია კინოთეატრი. საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული პარკის ძირითადი კომპონენტები და ფიტინგები ცუდ მდგომარეობაშია.

პარკის ტერიტორია დაიყოფა 4 ფუნქციურ ზონად: აღმოსავლეთის ტერიტორია ბავშვებისთვის იქნება განკუთვნილი და მოეწყობა შესაბამისი სათამაშო მოედნები და ატრაქციონები, ასევე მოხდება არსებული სპორტული მოედნის სრული რეაბილიტაცია. დასავლეთ მხარეს მთის ფერდობზე მოხდება არსებული ინფრასტრუქტურის სათანადო რეაბილიტაცია და სარეკრეაციო ზონა მოეწყობა. აღნიშნულ ტერიტორიაზე არსებული კაფეს მიმდებარედ მთის ფერდობის ბუნებრივი რელიეფის გათვალისწინებით მოეწყობა ღია კინოთეატრი. პარკის ცენტრალური ხეობის ნაწილზე ველობილიკი მოეწყობა, რომელიც აბასთუმნის ველობილიკების სისტემის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილი იქნება. ცენტრალურ ნაწილში მდებარე შადრევანს სათანადო სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩაუტარდება. მთლიანად განახლდება შადრევანების საინჟინრო ქსელები, ასევე არსებულ კაფესთან განთავსდება ახალი ტექნიკური ფუნქციის მქონე შენობა, რომელსაც ექნება სათავსოები და სივრცეები სხვადასხვა ფუნქციებისთვის, მათ შორის: ტულეტები, ვიდეო კონტროლის სერვერი და სხვა დამხმარე ოთახები. შენობა სრულად იქნება ადაპტირებული შშმ პირებისთვის.

პარკის ტერიტორიაზე ჭარბობს წიწვოვანი ხეები - აღმოსავლური ნაძვი (*Picea orientalis*), ჩვეულებრივი ფიჭვი (*Pinus sylvestris*), ასევე კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana*) და ახლად დარგული შავი ფიჭვი (*Pinus Nigra*). ფოთლოვანი სახეობებიდან: ჩვეულებრივი (ველი) ნეკერჩხალი (*Acer campestre*), რცხილა (*Carpinus Betulus*), მურყანი (*Alnus Barbata*), თელა (*Ulmus carpinifolia*), ჭალის მუხა (*Quercus Longipes*) და კუნელი (*Crataegus* sp.). პარკში ასევე არის ხილ-კენკროვანი ხეები.

დენდროლოგიური პროექტის კონცეფცია ძირითადად ეფუძნება პარკში არსებული ხეების და ბუნებრივი ლანდშაფტის შენარჩუნებას და კონსოლიდაციას, რაც გულისხმობს ფოთლოვანი ხეების მკურნალობას და მავნებლებისა და დაავადებების საწინააღმდეგო შეწამვლის პროფილაქტიკურ ღონისძიებებს.

საპროექტო ზონაში დაფიქსირებული 682 მცენარიდან 5 ხეა გამხმარი, ხოლო 19 ხე თითქმის გამხმარია. ყველა ხმელი ხე უნდა მოიჭრას, ხოლო თითქმის გამხმარი ხეები დამუშავდეს ლაბორატორიული ანალიზის რეკომენდაციების მიხედვით.

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის დაცული ტერიტორია 85,000 ჰექტარზე მეტ ტერიტორიაზე გაშენებულ ტყეს და ალპურ მდელოებს მოიცავს, ის საქართველოს ცენტრალურ ნაწილში, დედაქალაქ თბილისიდან 160 კილომეტრში მდებარეობს, და მოიცავს 3 რეგიონს: იმერეთს, სამცხე-ჯავახეთსა და შიდა ქართლს. საქართველოში ერთ-ერთი უდიდესი ეროვნული პარკია, ის ექვს ადმინისტრაციულ უბანს მოიცავს, გადაჭიმულია კურორტი ბორჯომიდან ქალაქ ხარაგაულამდე. ბორჯომის ნაკრძალთან ერთად მისი მთლიანი ტერიტორია 851მ²-ია, რაც საქართველოს ტერიტორიის 1%-ზე მეტს შეადგენს. პარკის ადმინისტრაციული და ვიზიტორთა ცენტრები განთავსებულია ბორჯომსა და ხარაგაულში. პარკის ადმინისტრაცია ოთხი სხვადასხვა კატეგორიის დაცულ ტერიტორიას - ბორჯომის ნაკრძალს, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკს, ნემვის აღკვეთილსა და გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლს აერთიანებს.

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი ველური ბუნების მრავალფეროვნების, განსაკუთრებით კი ხელუხლებელი ტყეების დასაცავად შეიქმნა. ეროვნული პარკის ჩრდილოეთ ნაწილში (ხარაგაულის რაიონი) 1000მ-მდე, ლაშქრობისას დამთვალიერებელი შეხვდება შერეულ ფართოფოთლოვან ტყეს, რომელიც წარმოდგენილია წაბლის, წიფლისა და რცხილას, ცაცხვის, კოლხური მუხისა და სხვა ხეებით. ტყის მარადმწვანე საფარიდან ქვემოთ მოჩანს სუბტროპიკული ზონის წარმომადგენლები: ალუბალი, დაფნა და სხვა. ტყის ზონის შუა ნაწილში, 1400 მეტრზე ასვლისას შეხვდებით წიფლის ტყესა და შერეული წიწვოვან-ფართოფოთლოვანი ტყის კორომებს.

აღნიშნული ადგილი განსაკუთრებით შთამბეჭდავი სანახავია ოქტომბრის ბოლოსა და ნოემბრის დასაწყისში. ტყის ზედა სარტყელში (1800მ) ჭარბობს ნამდისა და სოჭისგან შემდგარი წიწვოვანი ტყეები. ეროვნული პარკის სამხრეთ ნაწილის ხეობებში კოლხური მცენარეულობის ელემენტების განაწილება მნიშვნელოვნად მცირდება - სამაგიეროდ, განვითარებულია მუხისა და ფიჭვის ტყეები. დამთვალიერებლები ეროვნული პარკის სუბალპურ ზონამდე ასვლისას (1800-2200მმ) შეხვდებიან სუბალპურ ტყეებს და ბუჩქებს - ჭარბობს როდოდენდრონი, ფერადი მრავალფეროვნებით გამორჩეული სუბალპური მაღალი ბალახები, არყი, მთის ნეკერჩხალი და მთის მუხა, ასევე მრავლადაა ფიჭვიც.

ბორჯომ-ხარაგაულის “ზურმუხტის უბანი” (კოდი: GE0000010, ზურმუხტად შეფასებული 2018 წლის ნოემბერში) მდებარეობს მცირე კავკასიონში, საქართველოს ტერიტორიის ცენტრალურ ნაწილში დედაქალაქიდან სამხრეთ-დასავლეთით. ძირითად ტერიტორიას შეადგენს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი, რომელიც ევროპაში ერთ-ერთი უდიდესი ეროვნული პარკია. მისი საერთო ტერიტორია 5.300მ² -ია. პარკის უნიკალურობა გამოიხატება გეოგრაფიული და ეკოლოგიური ზონების მრავალფეროვნებით, ლანდშაპით, ისტორიული მონუმენტებითა და მდიდარი ფლორა-ფაუნით. „ზურმუხტის უბანი“ გადაჭიმულია ტყიდან ალპურ ზონამდე. ტყეში

მრავალი სხვადასხვა სახის მცენარეთა ჯიშებია წარმოდგენილი, რომელთა თითქმის ორი მესამედი მთელს ქვეყანაშია დაფიქსირებული.

4. პოტენციური ზეგავლენა

4.1 სამშენებლო ფაზა

4.1.1. სოციალური ზეგავლენა

- **სოციალური საკითხების ზოგადი მომხილვე:** სოციალურ გარემოზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოსალოდნელი არ არის.
- **განსახლების საკითხები:** ქვე-პროექტი არ ითვალისწინებს კერძო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთების შესყიდვას, არ არის მოსალოდნელი პერმანენტული ზეგავლენა კერძო ან იჯარით გაცემულ სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე.
- **დასაქმების შესაძლებლობის შექმნა:** მოსალოდნელია შეზღუდული და დროებითი დადებითი ზეგავლენა მშენებლობის ფაზაში და მცირე ოპერირების ფაზაში.
- **ხმაურთან, გამონაბოლქვთან და ვიბრაციასთან დაკავშირებული ჯანმრთელობის საკითხები:** შეზღუდული და დროებითი.
- **სატრანსპორტო მოძრაობის დარღვევა:** ქვე-პროექტთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობების შედეგად, დროებით შეიზღუდება ადგილობრივი სატრანსპორტო მოძრაობა.
- **უსაფრთხოება და წვდომა:** ქვე-პროექტის ფარგლებში სამუშაოების მიმდინარეობისას შეიზღუდება სარეაბილიტაციო ობიექტის მიმდებარე ტერიტორიებზე მისასვლელი და არ ემუქრება საფრთხე არც ტრანსპორტის მოძრაობას და არც ფეხით მოსიარულეებს.

4.1.2. კულტურულ საკუთრებაზე ზეგავლენა

იმის გათვალისწინებით, რომ ქვეპროექტი (SP) ითვალისწინებს პარკის რეაბილიტაციას, რომელიც წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს, OP/BP 4.11 ფიზიკური კულტურული რესურსები, რომელიც გამოწვეულია RDP 3-ით, აქტუალურია წინამდებარე ქვეპროექტისთვის (SP).

ავთენტურობის შეძლებისდაგვარად შენარჩუნების მიზნით, რეაბილიტირდება ქუჩების მიმდებარე ტერიტორია და ღია სივრცის სხვა კომპონენტები ძველი, ტრადიციული ფორმების შენარჩუნებით. მათი არარსებობის ან სრული გაქრობის შემთხვევაში არჩევანი გაკეთდება მარტივ, თანამედროვე ფორმებზე, იმიტაციების შექმნა არ იქნება დაშვებული ვიზუალური შეუსაბამობის თავიდან აცილების მიზნით.

ადგილმდებარეობის ისტორიულობიდან გამომდინარე, იმ შემთხვევაში, თუ სარეაბილიტაციო სამუშაოები მოითხოვს მიწისქვეშა სამუშაოებს, არსებობს შემთხვევითი არქეოლოგიური აღმოჩენების რისკი. მიწის ჩატარებული სამუშაოების დროს არქეოლოგიური ნივთების ან არტეფაქტების აღმოჩენის შემთხვევაში, კონტრაქტორი ვალდებულია, შეაჩეროს კონსტრუქციული სამუშაოები, შეატყობინოს საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს და საქართველოს კულტურული ძეგლთა დაცვის სააგენტოს და განაგრძოს მუშაობა მხოლოდ ნებართვის შემდგომ.

დეტალური საპროექტო დოკუმენტაციის შემუშავებისთანავე, ისინი შეთანხმდებიან სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან, რომელიც უფლებამოსილია გასცეს ნებართვა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე სამუშაოების განსახორციელებლად.

4.1.3. ზეგავლენა გარემოზე

ნიადაგის დაბინძურება

ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოებით ნიადაგის დაბინძურების პოტენციური წყაროები შეიძლება იყოს:

- დიზელის საწვავი, ზეთები, სამუხრუჭე სითხე, ანტიფრიზი (დაღვრა/გაჟონვა მანქანა/დანადგარებიდან);
- ცემენტი, ბეტონი და სხვა დამაბინძურებლები;
- სამშენებლო ნარჩენები (შესაფუთი მასალები, ქვები, ხრეში, ცემენტის, ბეტონის, ხის და სხვა მასალების ნარჩენები).

წყლის დაბინძურება

წყლების დაბინძურება შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა წყაროებიდან:

- საწვავის, ზეთების ან სხვა სახიფათო ნივთიერებების დაღვრა, განსაკუთრებით საწვავით გამართვის ან მანქანა-დანადგარების შეკეთების სამუშაოების დროს;
- ექსკავაციის შედეგად წარმოქმნილი შლამიანი წყლებით;
- სანიაღვრე წყლებში არსებული შლამით; („სამშენებლოწყალ“);
- მანქანა-დანადგარების გარეცხვისას;
- დაბინძურებული მიწის ან გრუნტის წყლების ზემოქმედებით;

მოსალოდნელია დაღვრების სწრაფი ჩადინება წყლის ობიექტებში, რის შემდეგაც ძნელი იქნება დაბინძურების ლოკალიზება, და გაიზრდება ქვემო დინებაში უფრო დიდი ფართობის დაბინძურების რისკი. ამიტომ მნიშვნელოვანია ლოკალიზების ღონისძიებების დაუყოვნებლივ გატარება წყლის დაბინძურების რისკის წარმოქმნის შემთხვევაში.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის შემდგომ გაშიშვლებული გრუნტი წვიმიან ამინდში შეიძლება ჩაირეცხოს სამუშაოების განხორციელების ადგილიდან.

ჰაერის დაბინძურება და ხმაური

ჰაერის დაბინძურების პოტენციური ზემოქმედება მინიმალურია და დაკავშირებულია მანქანების და მძიმე ტექნიკის მუშაობასთან სამშენებლო მოედანზე და მასალების ტრანსპორტირების დროს.

- მძიმე ტექნიკის მუშაობით გამოწვეული ხმაური და ვიბრაცია;
- გამოწვეული (სატრანსპორტო საშუალებებიდან, ბულდოზერებისაგან, ექსკავატორებისაგან);

- მტვერი; (სატრანსპორტო საშუალებებიდან);
- გამონაბოლქვი შეიძლება იყოს შემაშვოთელი, რომელიც დაკავშირებულია მასალების მიწოდებასთან და ტრანსპორტირებასთან.

სამშენებლო ნარჩენები

სამშენებლო ნარჩენები

სამშენებლო სამუშაოებისას მოსალოდნელია შემდეგი სახის ინერტული სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა:

- ბუნებრივი მასალა (მიწა, კლდე).
- ნიადაგი შერეული არასახიფათო ნივთიერებებით ან საგნებით;
- შესაფუთი მასალები;
- ლითონები (ლითონის ჯართის და მავთულის ჩათვლით) – მოსალოდნელია უმნიშვნელო რაოდენობით ლითონის ნარჩენები;
- სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენები ტურისტული ინფრასტრუქტურის სამუშაოების წარმოებისას;

სახიფათო სამშენებლო ნარჩენები

მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა მანქანა-დანადგარების ტექნიკური მომსახურების სამუშაოების შედეგად, როგორცაა:

- თხევადი საწვავი;
- ზეთები, ჰიდრავლიკური სითხე;
- ქიმიურ ნივთიერებების, მაგ. ანტიფრიზი;
- დაბინძურებული ნიადაგი;
- გაჟონვის საწინააღმდეგო მასალები, რომლებიც გამოყენებული იქნა ზეთისა და ქიმიური ნივთიერებების შესაწოვად;
- მანქანის/ძრავის ფილტრის კარტრიჯები;

ზეთიანი ტილოები, ნახმარი ფილტრები, დაბინძურებული ნიადაგი

ტრანსპორტთან დაკავშირებული ზეგავლენა

- ავარიები, რომლებიც დაკავშირებულია არასამშენებლო მოძრაობასთან და ფეხით მოსიარულებთან;
- სატრანსპორტო საცობები;
- ხმაური და ვიბრაცია;
- ჰაერის დაბინძურება;;
- ტალახი გზებზე;;
- ტრანსპორტის საწვავით გამართვის ან ტექნიკური მომსახურების დროს დაბინძურება.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაკარგვა მისი მოჭრის გამო

- ნიადაგის ზედა ფენის გადარეცხვა არასწორი შენახვისა და აღდგენისას;
- მდინარეებისა და სხვა წყლების ნალექის ჩამონადენი;

- დაბინძურებული მიწის ზემოქმედება.

4.2 ოპერირების ფაზა

მოსალოდნელია, რომ ქვეპროექტს ექნება დადებითი გრძელვადიანი გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედება კარგად დაპროექტებული საჯარო პარკის მოწყობის გზით, რომელიც გააუმჯობესებს ტურისტულ მიმზიდველობას. გაზრდილი ტურისტული ნაკადები დასაქმების შესაძლებლობების გაუმჯობესების გზით დადებით სოციალურ გავლენას მოახდენს.

ქვეპროექტის განხორციელება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს არსებული პარკის იერსახის გაუმჯობესებას და ისეთი რეკრეაციული გარემოს შექმნას, რომელიც კომფორტული იქნება ადგილობრივებისა და ტურისტებისთვის ნებისმიერი ასაკობრივი ჯგუფისთვის. უფრო მეტიც, რადგან ქვეპროექტი ითვალისწინებს მიმდებარე ტერიტორიის გამწვანებას და ასობით ხის და ბუჩქის დარგვას, ეს ხელს შეუშლის ნიადაგის ეროზიას, ზაფხულის განმავლობაში პარკის გაგრილებას, პარკში გამწვანებული ადგილების გაზრდას და ა.შ.

5. გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა

გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა მომზადდა იმისათვის, იმ ფაქტის უზრუნველსაყოფად, რომ ქვე-პროექტის საქმიანობით გამოწვეული გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენა მინიმალურია.

კონტრაქტორის ვალდებულებები:

1. შეიძინოს სამშენებლო მასალები მხოლოდ ლიცენზირებული პროვაიდერებისგან;
2. იმ შემთხვევაში, თუ კონტრაქტორი მოისურვებს კარიერის გახსნას ან მდინარის კალაპოტიდან მასალის ამოღებას (და არა მათ შესყიდვას სხვა პროვაიდერებისგან), მან უნდა მიიღოს ლიცენზია წიაღის ეროვნული სააგენტოსგან ამ მასალის მოპოვებისათვის;
3. იმ შემთხვევაში, თუ კონტრაქტორი მოისურვებს საკუთარი ასფალტის ქარხნის ფუნქციონირებას (და არა სხვა მიმწოდებლებისგან მასალების შეძენას), მან უნდა მიიღოს გარემოსდაცვითი ნებართვა გამონაბოლქვისას წარმოქმნილი დამაბინძურებლების კონცენტრაციის განსაზღვრულ მაქსიმუმზე;
4. იმ შემთხვევაში, თუ კონტრაქტორი მოისურვებს საკუთარი ბეტონის ქარხნის ფუნქციონირებას (და არა სხვა მიმწოდებლებისგან მასალები შეძენას), მან უნდა მოამზადოს ტექნიკური ანგარიში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის შესახებ და შეუთანხმდეს საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს.
5. სამშენებლო ნარჩენები უნდა განთავსდეს უახლოეს მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე სამშენებლო კომპანიასა და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტს შორის წერილობითი შეთანხმების თანახმად. ნარჩენების გატანის ჩანაწერები, დადგენილებისამებრ, შეინახება, როგორც შესაბამისი მართვითი ორგანოსთვის წარდგენილი მტკიცებულება.
6. თუ კონტრაქტორის ზოგადი საქმიანობის შედეგად, ყოველწლიურად 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი, 1000 ტონაზე მეტი ინერტული მასალა, ან 120 კგ სახიფათო ნარჩენი წარმოიქმნება (გაანგარიშება ხდება კალენდარულ წელზე), მან უნდა მოამზადოს და გააფრთხილოს საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, რათა

მან დაამტკიცოს კომპანიისთვის ნარჩენების ინვენტარიზაციისა და ნარჩენების მართვის გეგმა, დანიშნოს გარემოსდაცვითი მენეჯერი და წარუდგინოს ინფორმაცია მისი ვინაობის შესახებ საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს, საქართველოს ნარჩენების კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად.

7. თუ ქვე-პროექტის განხორციელების ფარგლებში საჭირო გახდება ხეების მოჭრა ან მათი გადარგვა, კონტრაქტორმა, სამუშაოების დაწყებამდე, უნდა განახორციელოს იმ კონკრეტული ხეების ინვენტარიზაცია და წარუდგინოს დოკუმენტები საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა (წითელი ნუსხაში შეტანილი ხეების სახეობებისთვის) და ადიგენის მერიას (ხეები არ შედის წითელ ნუსხაში) ხეების მოჭრის ნებართვის მისაღებად. ნებართვის დოკუმენტი მოიცავს წარმოდგენილი ინვენტარისთვის საჭირო კომპენსაციის განსაზღვრას. კომპენსაციის საფასური ანაზღაურდება და საკომპენსაციო საქმიანობა განხორციელდება კონტრაქტორის მიერ სიცოცხლის ხანგრძლივობის პერიოდში. ხეები უნდა მოიჭრას დანიშნული სპეციალისტის ზედამხედველობით.
8. მიწის სამუშაოების დროს შემთხვევითი აღმოჩენებისას კონტრაქტორმა დაუყოვნებლივ უნდა შეაჩეროს სამუშაოები, შეატყობინოს სამშენებლო ზედამხედველსა და მუნიციპალური განვითარების ფონდს და არ განაახლოს მუშაობას ზედამხედველის/მუნიციპალიტეტის განვითარების ფონდის ოფიციალურ შეტყობინებამდე. მუნიციპალური განვითარების ფონდს ეკისრება პასუხისმგებლობა, რომ შემთხვევით აღმოჩენებისთანავე ოფიციალურად აკრძალოს ფიზიკური სამუშაოები და დაუყოვნებლივ დაუკავშირდეს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს.

ბუნებრივი სამშენებლო მასალების მოსაპოვებლად (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გაცემული ლიცენზიების ასლები, ბეტონის ქარხნებისთვის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ინვენტარიზაციის შესახებ გაცემული ტექნიკური ანგარიშები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და ნარჩენების განთავსების ხელშეკრულებები სამუშაოების დაწყებამდე უნდა წარუდგინოს მუნიციპალიტეტის განვითარების ფონდს.

უნდა მოხდეს GOST და SNIP რეგულაციების დაცვა.

გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
წინა სამშენებლო ეტაპი			
ზოგადი პირობები	საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის მოთხოვნებთან შეუსაბამობა	კონტრაქტორის მიერ მოპოვებული უნდა იქნეს შემდეგი ნებართვები/ლიცენზიები და მათი ასლები წარმოდგენილი უნდა იქნეს მგფ-ში: – შეთანხმება ნარჩენი გრუნტის განთავსების ადგილზე; – ინერტული მასალების მოპოვების ლიცენზია; – ისეთი სამშენებლო მასალების წარმოების ნებართვები, რომლებიც მიეკუთვნება ეკოლოგიურ შემოწმებას დაქვემდებარებულ საქმიანობას – ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში, რომელიც შეთანხმებულია გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან; – შეთანხმება საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნარჩენების უახლოეს ნაგავსაყრელზე განთავსების შესახებ.	სამშენებლო კონტრაქტორი
ადგილობრივი თემის ინფორმირება სამომავლო საქმიანობაზე	საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის მოთხოვნებთან შეუსაბამობა	კონტრაქტორმა სამშენებლო ტერიტორიაზე უნდა განათავსოს საინფორმაციო ბანერი. ბანერზე განთავსებული უნდა იქნეს ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ მგფ-ში, ზედამხედველ კომპანიასა და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტში, რომელსაც ადგილობრივმა მოსახლეობამ შესაძლოა მიმართოს გარემოსდაცვითი და სოციალურ საკითხებთან დაკავშირებით საჩივრის არსებობის შემთხვევაში. ბანერი დამზადებული უნდა იყოს ამინდის უარყოფითი	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		პირობებისადმი გამძლე მასალისაგან. ბანერზე წარწერები განთავსებული უნდა იქნეს ქართულ და ინგლისურ ენებზე.	
გარემოსდაცვითი ღონისძიებების განხორციელების დაგეგმვა	საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის მოთხოვნებთან შეუსაბამობა მნიშვნელოვანი გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედება	– ბუნებრივი და სოციალური გარემოს დაცვაზე და EMP-ის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირის დანიშვნა – მუშახელის ტრეინინგი ბუნებრივი და სოციალური გარემოს დაცვასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებებზე – გარემოზე ზემოქმედების შესარბილებლად საჭირო აღჭურვილობის უზრუნველყოფა	სამშენებლო კონტრაქტორი
სამშენებლო ფაზა			
სამშენებლო სამუშაოები, მათ შორის: - სამშენებლო უბნების მომზადება - მიწის დამუშავება - ობიექტების მონტაჟი - მანქანათმშენებლობა	ატმოსფერული ჰაერის გაუარესება	– მანქანა-დანადგარები უნდა იყოს გამართულ მდგომარეობაში, რომ არ მოხდეს მუშა-ხელისა და ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხება გამოწვევით. უნდა განხორციელდეს მანქანა-დანადგარების რეგულარული ტექნიკური მომსახურება, გაუმართაობის გამო გამოწვევით გაზრდის თავიდან ასაცილებლად. – დიზელის ძრავები რეგულარულად უნდა შემოწმდეს და შეკეთდეს ემისიების მინიმიზაციის მიზნით. ყველა მანქანა-დანადგარი ასევე უნდა შეკეთდეს საჭიროებისამებრ, რათა უზრუნველყოფილი იყოს მათი გამართული მუშაობა და პოტენციური ემისიების თავიდან აცილება;	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
- სატრანსპორტო ოპერაციები		– სატრანსპორტო საშუალებების საწვავით გამართვა უნდა მოხდეს ისე, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ემისიები (საწვავის შენახვისათვის არ უნდა იქნეს გამოყენებული ღია ავზები); – მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს დახურული ტრანსპორტით მტვერის წარმოქმნის შემცირების მიზნით. სამშენებლო ტერიტორია უნდა მოირწყას საჭიროებისამებრ; მუშები აღჭურვილი უნდა იქნენ პერსონალური დაცვის საშუალებებით; – დემონტაჟის სამუშაოების დროს ტერიტორია უნდა დატენიანდეს ან დამონტაჟდეს მტვერის შემაკავებლები; – გარემო (ტროტუარები, გზები) თავისუფალი უნდა იყოს წარმოქმნილი ნამსხვრევებისაგან; – მიწის სამუშაოები უნდა შეჩერდეს ძლიერი ქარის დროს; – სამშენებლო მასალები და ყრილები უნდა იქნეს გადახურული; – მოჭრილი/ამოღებული გრუნტი უნდა იქნეს დასაწყობებული შესაბამისად; – ობიექტზე არ უნდა მოხდეს სამშენებლო/ნარჩენი მასალის დაწვა; – აკრძალულია მანქანების და მძიმე ტექნიკის დაუტვირთავი მუშაობა. – ქვეპროექტის ტერიტორიის რეკულტივაცია უნდა მოხდეს სამუშაოების დასრულებისთანავე.	

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
	ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელება	– სატვირთო მანქანების გასვლისას საცხოვრებელ ადგილებში მაქსიმალური სიჩქარე უნდა შეიზღუდოს უსაფრთხო ნორმამდე; – გამოყენებული უნდა იქნეს დანადგარების სათანადო ტექნიკური კონტროლი და ტექნიკური გამოყენება; – საქმიანობა უნდა შემოიფარგლოს დღის სამუშაო საათებით; – დაუშვებელია სატრანსპორტო საშუალებებისა და მძიმე ტექნიკის უქმად გაჩერება. დანადგარებზე გამოყენებული იქნება სათანადო ხმაურმაყუჩები; – დარწმუნდით, რომ ტექნიკა გამართულია.	სამშენებლო კონტრაქტორი
	ნიადაგის დაზიანება	– სამშენებლო ტერიტორია და მისასვლელი გზები უნდა იქნეს მონიშნული სამუშაოების დაწყებამდე; – სამუშაო ტერიტორიის საზღვრები უნდა იქნეს დაცული სამუშაოების განხორციელების დროს; – სამუშაო უბნებიდან ნიადაგის საფარის მოხსნა (შეძლებისდაგვარად) და დასაწყობება შემდგომი გამოყენების მიზნით უნდა მოხდეს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის (2014) მოთხოვნების შესაბამისად – ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს არაუმეტეს 2 მეტრი სიმაღლის გროვებად, რომლის გვერდის დახრილობის კუთხე არ აღემატება 45°-ს. ნიადაგის დასაწყობების ადგილის შერჩევისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		• დასაწყობების ადგილი ისე უნდა იყოს შერჩეული, რომ არ მოხდეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის ჩამოშლა, დატკეპნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად, ასევე დაზინძურება სხვა მასალებით. • ნიადაგის ზედა ფენა უნდა იყოს გამოყოფილი მიწის ქვეშა მარაგებისგან; • ნიადაგის დასაწყობება უნდა მოხდეს ისე, რო არ იყოს წყლით დატბორვის საფრთხე; • დაუშვებელია ნიადაგის დასაწყობება მდინარიდან/წყლის ნაკადებიდან 25 მეტრზე ნაკლებ მანძილზე, ადგილმდებარეობის ტოპოგრაფიის თავისებურების გათვალისწინებით; – დაუშვებელია ნიადაგის საფარის მოხსნა ძლიერი წვიმის დროს; – დასაწყობებული ნიადაგი გამოყენებული უნდა იქნეს ქვე-პროექტის ტერიტორიის რეკულტივაციისათვის სამუშაოების დასრულებისთანავე. საჭიროებიდან გამომდინარე უნდა მოხდეს მიწის საფარის მოსწორება, რეკულტივაცია, და ბუნებრივი მცენარეული საფარის სწრაფად აღდგენის ღონისძიებების განხორციელება. – საჭიროების შემთხვევაში კონტრაქტორმა უნდა განხორციელოს დასაწყობებული ნიადაგის ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებები, როგორცაა ეროზიის საწინააღმდეგო საფარის მოწყობა, ზედაპირის დატკეპნა და/ან დაგრუნტვა. დასაწყობებული ნიადაგი დაცული უნდა იქნეს წყლის ნაკადით ჩარეცხვისაგან ბერძენის ან მისი	

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელი განხორციელებაზე
		ექვივალენტის მოწყობით გროვების ირგვლივ, საჭიროებისამებრ. – გრუნტის ქვედა ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს არა უმეტეს 3 მ სიმაღლის გროვებად, რომელთა გვერდების დახრილობის კუთხე არ აღემატება 60°-ს. ამასთან, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი: დასაწყობების ადგილი იმგვარად უნდა იქნეს შერჩეული, რომ არ მოხდეს მისი დატკეპნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად ან დაბინძურება სხვა მასალებით; გრუნტი გამოყოფილი უნდა იქნეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისაგან. – ნიადაგის ზედა ფენის დამუშავება საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად და აღდგენის გეგმის შემუშავება (საჭიროების შემთხვევაში).	
	წყლისა და ნიადაგის დაბინძურება	– პერსონალის უზრუნველყოფა ტუალეტებითა და აბაზანებით და წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების ცენტრალიზებული ჩაშვება საკანალიზაციო სისტემაში, თუ ეს შესაძლებელია ან დროებითი ნაგებობების მოწყობა – ტექნიკის გამართულობის უზრუნველყოფა – ტექნიკის საწვავით გამართვა მხოლოდ სათანადოდ აღჭურვილი საწვავმზიდებით, ამასთან სავალდებულოა წყვეთშემკრებების გამოყენება – ტექნიკის საწვავით გამართვა და ტექ. მომსახურება მხოლოდ სპეციალურად გამოყოფილ უბანზე, სადაც მოხსნილია ნიადაგი და მოწყობილია ხრეშოვანი საფარი, ზეთები, საწვავი და გამხსნელები დასაწყობებული უნდა იქნეს მხოლოდ სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში,	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		საწვავის, ზეთებისა და გამხსნელების დასაწყობება არ უნდა მოხდეს კულტურული მემკვიდრეობის ადგილის სიახლოვეს; – უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს სამშენებლო მასალების სათანადოდ დასაწყობება სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში; – სახიფათო ან ტოქსიკური მასალები დროებით განთავსებული უნდა იქნეს უსაფრთხო კონტეინერებში შესაბამისი წარწერით (შემადგენლობა და მოპყრობის პირობები). სამშენებლო მოედანზე ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაღვრის შემთხვევაში შემკავებული მასალები (სორბენტები, ქვიშა, ნახერხი); – უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს დაღვრის დაუყოვნებლივ გაწმენდა, დაბინძურებული ნიადაგის/ გრუნტის ტერიტორიიდან გატანა; – არ უნდა მოხდეს ცემენტის ან ბეტონის ნარჩენების ჩარეცხვა/ჩაყრანებისმიერ წყლის ობიექტში. – სამუშაოების დასრულებისთანავე უნდა მოხდეს ტერიტორიის გაწმენდა სამშენებლო ნარჩენებისგან.	
	გარემოს დაბინძურება მყარი და თხევადი ნარჩენებით	– აკრძალულია ნარჩენების დაწვა; – არ უნდა იქნეს გამოყენებული ტყვია შემცველი საღებავები; – სხვადასხვა სახის ნარჩენები (სახიფათო, სამშენებლო, საყოფაცხოვრებო) უნდა შეგროვდეს სეპარირებულად. ნარჩენების დროებითი განთავსებისათვის უნდა იქნეს გამოყოფილი სპეციალური ადგილი და განხორციელდეს დაბინძურების საწინააღმდეგო ღონისძიებები;	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		– ინერტული ნარჩენები და ჭარბი გრუნტი უნდა განთავსდეს ადიგენის მუნიციპალიტეტის მიერ გამოყოფილ ტერიტორიაზე; – სახიფათო და ტოქსიკური ნარჩენები უნდა განთავსდეს უსაფრთხო კონტეინერებში, რომლებზეც მითითებული იქნება მათი შემადგენლობა და მოპყრობის პირობები; აკრძალულია სახიფათო ნარჩენების უკონტროლო განთავსება სამშენებლო ტერიტორიაზე. სახიფათო ნარჩენები უნდა მოთავსდეს გაჟონვისაგან დაცულ კონტეინერში რათა თავიდან იქნას აცილებული დაღვრა და გაჟონვები; სახიფათო ნარჩენების გადაცემა უნდა მოხდეს ასეთი ნარჩენების მართვაზე ლიცენზიის მქონე კომპანიისთვის, მასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე; – ნებისმიერი სახის სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენი ტერიტორიიდან გატანილი უნდა იქნეს ხშირად; – ნარჩენების განკარგვის შესახებ უნდა იწარმოებოდეს დოკუმენტაცია, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მისი სათანადოდ განკარგვის მტკიცებულება.	
	გავლენა მოძრაობის ნაკადზე	– ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნას შეზღუდული – ტექნიკის გადაადგილება მოხდეს მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით – ტრანსპორტის მოძრაობის სიხშირე უნდა იქნას შეზღუდული.	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელი განხორციელებაზე
	ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რისკები ადგილობრივი თემისთვის	– სამშენებლო ადგილი უნდა იქნეს სათანადოდ დაცული და მშენებლობასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობის დარეგულირებული. ეს მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება მხოლოდ: – გზის მაჩვენებლების, გამაფრთხილებელი ნიშნების, ბარიერების განთავსებას. სამშენებლო ტერიტორია იქნება მკაფიოდ შესამჩნევი, ხოლო პოტენციური რისკების შესახებ მოხდება საზოგადოების გაფრთხილება. – სამშენებლო ადგილები და ყველა თხრილი უნდა იქნეს შემოღობილი და სათანადოდ დაცული უნებართვო შესვლისაგან, (განსაკუთრებით ბავშვებისთვის); – უნდა მოეწყოს სათანადო განათება და განთავსდეს უსაფრთხოების ნიშნები; – მოხდება სამუშაო საათების ადგილობრივ სატრანსპორტო მოძრაობის სქემასთან მორგება, მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში ან პირუტყვის გადაადგილების დროს. – ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნას შეზღუდული – ტექნიკის გადაადგილება მოხდეს მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით – სახლებთან, ბიზნესებთან, საჯარო სერვისებთან და სხვა საკუთრებებთან უსაფრთხო წვდომის უზრუნველყოფა.	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
	გავლენა კულტურულ მემკვიდრეობაზე	– სამშენებლო ოპერაციების შეწყვეტა, თუ მოხდა კულტურული ძეგლის შემთხვევითი აღმოჩენა; ამ შემთხვევაში დაუყოვნებლივ აცნობეთ ზედამხედველ ინჟინერს და/ან დამსაქმებელს; – ყველა ფიზიკური აქტივობის შეჩერება დამსაქმებლის ოფიციალურ შეტყობინებამდე.	სამშენებლო კონტრაქტორი
		– სამუშაოების ოფიციალური შეჩერება შემთხვევით აღმოჩენებთან და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს (NACHP) დაუყოვნებლივ შეტყობინებით; – NACHP– თან თანამშრომლობა არქეოლოგიური სამუშაოების გაადვილების მიზნით, აღმოჩენების ამოღების ადგილიდან ან/და ადგილზე კონსერვაციისთვის; – ოფიციალური შეტყობინება ზედამხედველ ინჟინერსა და კონტრაქტორს სამუშაოების განახლების შესახებ NACHP– ის თანხმობით.	NACHP
	კერძო საკუთრების დაზიანება	– ტექნიკის გადაადგილება მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით – ქვეპროექტის მანქანებისთვის სიჩქარის შეზღუდვის დაწესება; – მიყენებული ზიანი სრულად უნდა იქნეს ანაზღაურებული კონტრაქტორის მიერ	სამშენებლო კონტრაქტორი
	კონფლიქტი ადგილობრივ მოსახლეობასთან ან სხვა დაზარალებულ ადამიანებთან	– ადგილობრივ მოსახლეობასთან შეხვედრა საჭიროებისამებრ;	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		- საჩივრების მიღება და მათი მოგვარება: - მუნიციპალიტეტის დონეზე შეიქმნება საჩივრების განხილვის კომიტეტი შემდეგი შემადგენლობით: ადიგენის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს და მერიის უფლებამოსილი წარმომადგენელი, სოციალური სამსახურის უფროსი, ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი; - თუ საჩივარი არ მოგვარდება ადგილობრივ დონეზე, ის წარედგინება MDF-ს; - MDF აღრიცხავს ყველა მიღებულ შესაბამისობას, კომენტარს და ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ როგორ იქნა დაცული შესაბამისობა; - საჯარო კონსულტაციების დროს ადგილობრივი მოსახლეობა შეატყობინეს საჩივრის განხილვის პროცესის შესახებ და მიაწოდებს ინფორმაციას საკონტაქტო პირებზე.	MDF, ადიგენის მუნიციპალიტეტი
	ტრავმა, ჯანმრთელობის სხვა დაზიანება და სიკვდილი სამუშაო ადგილზე	- პერსონალის ინფორმირება ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების პოტენციური რისკების შესახებ და მათთვის ინსტრუქციის მიცემა უსაფრთხოების ზომების შესახებ (სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე და სამოქალაქო სამუშაოების დროს); - მუშებისთვის პერსონალური დაცვის საჭირო აღჭურვილობის (მაგ. ჩაფხუტი, ხელთათმანები და ა.შ.) მიწოდება და გამოყენება, საჭიროებისამებრ; - უზრუნველყოს მექანიზმების მუშაობის უსაფრთხოება;	სამშენებლო კონტრაქტორი

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
ტოქსიკური მასალების დამუშავება		– მაღალი რისკის ზონებში უსაფრთხოების ნიშნების დამონტაჟება; – ჰაერის დაცვისა და ხმაურის შემცირების მიზნით რეკომენდებული ღონისძიებების განხორციელება.	
	საზოგადოების და გარემოს ჯანმრთელობის დაზიანება ტოქსიკური/სახიფათო მასალებისა და ნარჩენებისგან	– ყველა სახიფათო ან ტოქსიკური ნივთიერების დროებითი განთავსება საიტზე მოხდება დაცულ კონტეინერებში, რომლებზეც მონიშნული იქნება მონაცემები, განკარგვის ინფორმაცია – სახიფათო ნივთიერებების კონტეინერები უნდა განთავსდეს გამოყოფისგან დამცავ კონტეინერებში, რათა ავიცილოთ გადმოღვრა – ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს სპეციალურად ლიცენზირებული გადამტანების მიერ და განთავსდეს ლიცენზირებულ ობიექტზე.	სამშენებლო კომპანია
სოციალური რისკის მართვა	ადგილობრივი თემების შეწუხება; კონფლიქტი სამშენებლო კონტრაქტორსა და ადგილობრივ თემებს შორის.	– ადგილობრივი მეკავშირე პირია დანიშვნა, რომელიც პასუხისმგებელია ადგილობრივ მოსახლეობასთან კომუნიკაციისა და საჩივრის მიღებაზე – კონსულტაცია ადგილობრივ მოსახლეობასთან რათა პროაქტიულად მოხდეს გარე სამუშაო ძალისა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის პოტენციური კონფლიქტების იდენტიფიცირება და მართვა	სამშენებლო კომპანია

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		– ადგილობრივი მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება სექსუალური დაავადების რისკებთან დაკავშირებით, რომელიც უკავშირდება გარე სამუშაო ძალის არსებობას და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართვა ცნობიერების ამაღლებაში – მოსახლეობის სათანადოდ ინფორმირება მშენებლობის და სამუშაო გრაფიკების, მომსახურების შეწყვეტის, სატრანსპორტო შემოვლითი მარშრუტების და დროებითი ავტობუსის მარშრუტების, აფეთქებისა და ნგრევის შესახებ – ნებისმიერი სერვისის (წყლის, ელექტროენერგიის, ტელეფონით, ავტობუსების მარშრუტების ჩათვლით) შეფერხებამდე არანაკლებ 5 დღით ადრე, ეცნობოს დაზარალებულ მოსახლეობას, გაკრული განცხადებებით საპროექტო ტერიტორიაზე, ავტობუსის გაჩერებებზე და მათ სახლებზე/ბიზნესებზე.	
	მშრომელთა უფლებებისა და თავისუფლების დარღვევა	– რამდენადაც შესაძლებელი იქნება, სამუშაო კემპების მოსახლეობისგან მოშორებით განთავსება – სამუშაო ბანაკების განთავსებასა და ოპერირებაზე კონსულტაციის გავლა ახლოს მცხოვრებ მოსახლეობასთან – უნარმეზღუდულ ან ნახევრად კვალიფიციურ მუშაკთა დასაქმება ადგილობრივ თემებში. სადაც და როდისაც იქნება შესაძლებელი, დასაქმებულთა გადამზადების ტრენინგის ჩატარება ადგილობრივი მოსახლეობის მონაწილეობის გაზრდის მიზნით.	სამშენებლო კომპანია

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელია განხორციელებაზე
		– ადეკვატური საპირფარეშო ობიექტების შექმნა (საპირფარეშოები და სარეცხი ადგილები) სამუშაო ადგილას, ცხელი და ცივი წყალი, საპონი და ხელის გასაშრობი მოწყობილობები. დროებითი სექტიკური ავზების შექმნა ნებისმიერი საცხოვრებელი ზანაკისთვის და მიმდებარე წყლების დაბინძურების გამოწვევის გარეშე. – მუშების ცნობიერების ამაღლება საერთო ადგილობრივ მოსახლეობასთან ურთიერთობის მენეჯმენტზე, საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაყრდნობით ქცევის კოდექსის ჩამოყალიბება და მისი მკაცრად აღსრულება, მათ შორის მუშების გათავისუფლება და ადეკვატური ფინანსური ჯარიმები.	
მუშაობა წყალში	კალაპოტის დაზიანება, წყლის ნაკადის შეფერხება, მდინარის წყლის დაბინძურება	– გააკონტროლეთ ეროზია და დანალექი სახმელეთო ტერიტორიებიდან ნაპირების ბუნებრივ კონტურებზე და გრადიენტზე, შეავსეთ ზედა საფარი ადგილობრივი, შერჩეული მასალით; – არ დააგროვოთ ჩაშლილი მიწა წყალში; – არ ჩაუშვათ ჩაშლილ თხრილში დაგროვილი წყალი გამდინარე წყლებში; – თავიდან იქნას აცილებული ნავთობპროდუქტების და სხვა ქიმიური ნივთიერებების დაღვრა (იხ. აგრეთვე ეროზია და დანალექი, დაბინძურება, ნარჩენების გატანა); – მშენებლობის დასრულებისთანავე, მდინარის კალაპოტი და ნაპირები რაც შეიძლება სწრაფად უნდა დაუბრუნდეს საწყის მდგომარეობას.	სამშენებლო კომპანია

აქტივობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	პასუხისმგებელი განხორციელებაზე
		– ნაკადების გადაკვეთის ყველა არსებული ან დროებითი საშუალება დაიშლება, მოიხსნება და განადგურდება იქნება სამუშაოების დასრულებამდე.	
ოპერაციის ეტაპი			
რეაბილიტირებული ობიექტების ფუნქციონირება	გარემოს დაბინძურება მყარი ნარჩენებით და ჩამდინარე წყლებით	– რეგულარულად მოახდინეთ მყარი ნარჩენების მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე უტილიზაცია, მუნიციპალური ნარჩენების მმართველ კომპანიასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე; – აკრძალულია ნარჩენების ღია დაწვა;	ადიგენის მუნიციპალიტეტი
რეაბილიტაციის შემდგომ პარკის დაცვა და მოვლა-პატრონობა	არაფორმალური მშენებლობა და ტერიტორიის გამოყენება	– ისტორიული და ესთეტიკური ღირებულების დაკარგვის თავიდან ასაცილებლად, პარკისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიის რეგულარული მონიტორინგი	ადიგენის მუნიციპალიტეტი კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო

6. მონიტორინგი

მუნიციპალური განვითარების ფონდი პასუხისმგებელია განხორციელოს გარემოზე ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებების მონიტორინგი. საკონსულტაციო კომპანია, რომელიც დაქირავებულია, როგორც სამუშაოების ზედამხედველი, ასევე დაეხმარება მგფ-ს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს ქვე-პროექტის ფარგლებში განხორციელებული სამუშაოების გარემოსდაცვითი და სოციალური შესაბამისობა. ყოველთვიურად მოხდება სავსე მონიტორინგის აღრიცხვა და ფოტომასალის დართვა. ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მონიტორინგი განხორციელდება ქვემოთ მოცემული გეგმის შესაბამისად.

გარემოზე ზემოქმედების გეგმის განხორციელების თაობაზე ანგარიში წარმოდგენილი იქნება მგფ-ის ყოველკვარტალურ ანგარიშებში. MDF ასევე უნდა მოიპოვოს კონტრაქტორებისგან და შეინახოს ყველა ნებართვა, ლიცენზია და შეთანხმების წერილები, რომლებიც კონტრაქტორებს მოეთხოვებათ საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მასალის მოპოვებისთვის, ასფალტის/ბეტონის ქარხნების ფუნქციონირებისთვის, სხვადასხვა სახის ნარჩენების განთავსებისთვის და ა.შ.

7. გარემოსდაცვით და სოციალურ მართვის გეგმის დრეფტის აღმოფხვრა

მგფ, როგორც სამშენებლო სამუშაოების კლიენტი, პასუხისმგებელი იქნება კონტრაქტორის მიერ ხელშეკრულების პირობებთან შესაბამისობის აღსრულებაზე, მათ შორის ESMP-ის დაცვაზე.

კონტრაქტორი ვალდებულია განხორციელოს თავისი საქმიანობა საქართველოს მოქმედი გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად, ხოლო რაიმე შეუსაბამობის გამოვლენის შემთხვევაში კონტრაქტორი პასუხისმგებელია საკუთარი ხარჯებით დაფაროს ზიანის ლიკვიდაციის ხარჯები.

8. განხორციელების ხარჯები

გარემოსდაცვითი მართვის გეგმით შემოთავაზებული ინდივიდუალური შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების ხარჯები მცირეა და შესაბამისად, რთულია მათი გამოცალკევება სამშენებლო ოპერაციების ხარჯებიდან. მიუხედავად ამისა, რეკომენდირებულია, რომ მასალათა და სამუშაოთა მოცულობების ჩამონათვალი, რომელიც სატენდერო დოკუმენტაციაში არის მოცემული შეიცავდეს ნარჩენებისა და დარჩენილი მასალის განკარგვის პუნქტს. გარემოსდაცვით პრინციპებთან შესატყვისობისათვის საჭირო სხვა ხარჯები სავარაუდოდ სხვადასხვა სამშენებლო საქმიანობის ფასებში უნდა იქნას ინტეგრირებული.

9. საჩივრების განხილვის მექანიზმი

შეიქმნა საჩივრების განხილვის შესაბამისი მექანიზმი პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი ადამიანების (PAP) საჩივრების გადასაჭრელად, საჭიროებისამებრ. PAP-ის საჩივრების მიღება, განხილვა და რეაგირება ადიგენის მუნიციპალიტეტში დაავალა პასუხისმგებელი პირი - ვასილ მეგენიშვილი, ადიგენის თვითმმართველობის ორგანოს წარმომადგენელი აბასთუმანში (ტელ: 598 199 958). მგფ-დან საკონტაქტო პირია ნუცა გუმბერიძე (ტელ: +995 598 88 20 19, feedback@mdf.org.ge, დავით აღმაშენებლის გამზ. 150, მე-4 სართული, 0112 თბილისი, საქართველო)

თუ საჩივარი არ იქნება გადაუჭრელი ადგილობრივ დონეზე, ის წარედგინება მგფ-ს. რაც შეეხება საჩივრების მონიტორინგს, მგფ აღრიცხავს ყველა მიღებულ შენიშვნებს და შესაბამისობას. საჯარო კონსულტაციების დროს ადგილობრივ მოსახლეობას მიეწოდა ინფორმაცია საჩივრების განხილვის პროცესის შესახებ და მიიღეს ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ.

მართვის გეგმის მონიტორინგი

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდეს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობა?)	როდეს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო ფაზა						
სამშენებლო მასალების მიწოდება	სამშენებლო მასალების შეძენა ოფიციალურად რეგისტრირებული მომწოდებლებისგან	მიმწოდებლის ოფისში ან საწყობში	დოკუმენტების გადამოწმება	მიწოდების ხელშეკრულებების გაფორმების დროს	უზრუნველყოს ინფრასტრუქტურის ტექნიკური საიმედოობა და უსაფრთხოება	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება	მანქანებისა და ტექნიკის ტექნიკური მდგომარეობა სატვირთო მანქანების ტვირთის შენახვა და დაცვა სამაგრიტით	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	წინასწარ გამოუცხადებელი შემოწმება სამუშაო საათებში და მის ფარგლებს გარეთ	შეზღუდოს გამონაბოლქვისგან ნიადაგის და ჰაერის დაბინძურება შეზღუდოს ადგილობრივი თემის	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი საგზაო პოლიცია

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობა?)	როდს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო ტექნიკის მომართობა	გაითვალისწინეთ დადგენილი საათები და სატრანსპორტო მარშრუტები				წესრიგის ნორმების დარღვევა ხმაურითა და ვიბრაციით შეამცირეთ მოძრაობის შეფერხება	
სამუშაო ადგილებისა და სამუშაო ბანაკების გამოყოფა	სამშენებლო რუკის ადგილი და ყველა სამუშაო ადგილი განსაზღვრულია და შემოღობილია საჭიროებისამებრ გამაფრთხილებელი ნიშნები დამონტაჟებულია სამუშაო ადგილების შესასვლელთან	სამუშაო ბანაკები და სამუშაო ადგილები	შემოწმება	განმეორებადი	სამუშაო ბანაკებსა და სამუშაო ადგილებზე უნებართვო შესვლის თავიდან აცილება საზოგადოებისა და ტურისტების ჯანმრთელობის ზიანის თავიდან აცილება	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი
მიწის სამუშაოები	გათხრილი მასალის დროებით შენახვა წინასწარ განსაზღვრულ და შეთანხმებულ ადგილებში გათხრილი მასალის შევსება და/ან მისი განკარგვა ოფიციალურად განსაზღვრულ ადგილებში	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	მიწიერი სამუშაოების მსვლელობისას	სამშენებლო უბნის და მისი შემოგარენის სამშენებლო ნარჩენებით დაბინძურების თავიდან აცილება ფიზიკური კულტურული რესურსების დაზიანების და დაკარგვის თავიდან აცილება	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი NACHP

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობ ა?)	როდს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
შემთხვევითი არქეოლოგიურ ი აღმოჩენების შესაბამისი მართვა	კონტრაქტორის მიერ ყველა ფიზიკური აქტივობის დაუყოვნებლივი შეწყვეტა იმ უბნის სიახლოვეს, სადაც შემთხვევითი აღმოჩენა მოხდა; კონტრაქტორმა დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინოს სამუშაოების ტექნიკურ ხელმძღვანელსა და დამსაქმებელს შემთხვევითი აღმოჩენის შესახებ; MDF-ის მიერ შემთხვევით აღმოჩენის შესახებ NACHP- ის შეტყობინება; NACHP- თან თანამშრომლობა არქეოლოგიური სამუშაოების უსაფრთხო და დროული ჩატარებისათვის, რომლებიც საჭიროა MDF- ის მიერ არტეფაქტების ამოსაღებად და/ან მათი ადგილზე შენახვა; MDF-ის მიერ სამუშაოების	ადგილები, სადაც მიწის სამუშაოები მიმდინარეობს	შემოწმება	მიწიერი სამუშაოების მსვლელობისას	არქეოლოგიური ნიმუშების დაზიანებისა და ფიზიკური კულტურული მემკვიდრეობის დაკარგვის თავიდან აცილება	მშენებლობის ზედამხედველი MDF NACHP

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობა?)	როდს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	ხელმძღვანელისა და კონტრაქტორის შეტყობინება სამუშაოების განახლების შესახებ, NACHP-ის თანხმობის შემდეგ; კონტრაქტორის მიერ სამუშაოების განახლება სამუშაოს ტექნიკური ხელმძღვანელის/დამსაჯმებლის განოფიციალური შეტყობინების მიღების შემდეგ.					
ბუნებრივი სამშენებლო მასალის მოპოვება	შედლებისდაგვარად არსებული მიმწოდებლებისგან მასალის შეძენა; სამუშაოების ხელშეკრულებით მოპოვების ლიცენზიის მიღება და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა; გათხრილი ადგილის დატერასება, გათხრილი ტერიტორიების შევსება და ლანდშაფტის ჰარმონიზაცია;	გათხრილი ადგილები	დოკუმენტების შემოწმება სამუშაოების შემოწმება	მასალის მოპოვების პროცესში	ფერდობების ეროზიისა და ეკოსისტემების ლანდშაფტების დეგრადაციის შეზღუდვა; მდინარის ნაპირების ეროზიის, წყლის ნაწილაკებით და წყლის სიცოცხლის განადგურების შეზღუდვა.	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობ ა?)	როდს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	წყლის ნაკადის გარედან მდინარის ხრეშისა და ქვიშის გათხრები, ხრეშის დამცავი ბარიერების აღმართვა გათხრების ადგილსა და წყლის ნაკადს შორის და წყლის ნაკადში ტექნიკის არ შეყვანა.					
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა; ნარჩენების დროულად უტილიზაცია ოფიციალურად განსაზღვრულ ადგილებში	სამშენებლო ტერიტორია ნარჩენების უტილიზაციის ადგილი	შემოწმება	პერიოდულად მშენებლობის დროს და საჩივრების საფუძველზე	თავიდან აიცილოთ სამშენებლო მოედნის და მიმდებარე ტერიტორიის მყარი ნარჩენებით დაბინძურება	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი
ტოქსიკური/ საშიში მასალების და ნარჩენების განკარგვა	SP-ს ადგილზე მდებარე, სათანადოდ შენახული და საშიშ მასალად აღნიშნული ქიმიკატები; უსაფრთხოების ზომები მიღება ადგილიდან უნებართვოდ მოხსნის შესახებ.	SP ადგილზე	დოკუმენტების შემოწმება სამუშაოების შემოწმება	სარეაბილიტაცი ო სამუშაოების მიმდინარეობისა ს	ტოქსიკური მასალებით დაბინძურების თავიდან აცილება დაიცავით მუშების ჯანმრთელობა	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი
მოდრაობის დარღვევა და ფეხით მოსიარულეთა	მოდრაობის შეზღუდვის/ტრანსპო რტის მოძრაობის მიმართულების	სამშენებლო მოედანზე და მის გარშემო	შემოწმება	სამშენებლო სამუშაოების	საგზაო შემთხვევების თავიდან აცილება;	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდეს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობა ?)	როდეს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
თვის წვდომის შეზღუდვა	შეცვლის ნიშნების დაყენება; სამშენებლო მასალების შენახვა და სამშენებლო ნარჩენების დროებითი განთავსება ისე, რომ არ გამოიწვიოს გზის ტრანსპორტით გადატვირთვა			მიმდინარეობის ს	შეზღუდოს ადგილობრივი თემის წესრიგის ნორმების დარღვევა	
მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	მუშებისთვის უნიფორმისა და დამცავი ალჭურვილობის უზრუნველყოფა; პირადი დამცავი ალჭურვილობის გამოყენების აღსრულება; მუშების და პერსონალის ინფორმირება პერსონალური უსაფრთხოების წესების და მექანიზმების/ალჭურვილობის მუშაობის შესახებ და ამ წესების/მითითებების მკაცრი დაცვა	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	გაუთვალისწინე ბელი შემოწმება მუშაობის დროს	სამსახურში უბედური შემთხვევებისა და საგანგებო სიტუაციების შემცირება	MDF, მშენებლობის ზედამხედველი
ინფორმაციის გაზიარება და	ადგილობრივი მოსახლეობა (განსაკუთრებით	სამშენებლო მოედანი ან/და ახლო მდებარე	პირადად, ფოსტით, ტელეფონით ან	სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე	შეამცირეთ ადგილობრივი თემის წესრიგის ნორმების დარღვევა, მიეცით	MDF

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობა?)	როდს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
საჩივრის გამოსწორება	სამშენებლო მოედნის მიმდებარე მიწის მფლობელები) ინფორმირებულია სამშენებლო სამუშაოების დაწყების შესახებ; გამოცხადებულია საჩივრის განხილვის საკონტაქტო ინფორმაცია; საჩივრების ჟურნალი ინახება	დასახლება და შენობები სამშენებლო მოედანი ახლომდებარე დასახლება და შენობები	სხვა საშუალებით (ჩანაწერებით) GRM ინფორმაციის მტკიცებულება განთავსებულია ხელმისაწვდომ ადგილას საჩივრების ჟურნალის მტკიცებულება და გამოხმაურებისა და საჩივრების დროული რეაგირება/გადაწყვე ტა	(მინიმუმ 2 კვირა) ქვეპროექ ტის მთელი ხანგრძლი ვობის განმავლ ობაში	კითხვებისა და გამოხმაურების შესაძლებლობა დარწმუნდით, რომ კითხვები და საჩივრები დროულად განიხილება	ადიგენის მუნიციპალიტეტი
შემთხვევითი დაზიანების აღდგენა და ანაზღაურება	მეპატრონეები, რომლებიც განიცდიან მოსავლის, ნაგებობების ან სხვა აქტივების დაკარგვას ან დაზიანებას მშენებლობის შედეგად, სათანადოდ ანაზღაურდებიან ან მათი ზარალი აღდგება	სამშენებლო ტერიტორია	MDF ადგენს დაზიანების არსებობას და კომპენსაციის/აღდგ ენის რაციონის მტკიცებულებას ხელმძღვანელის ანგარიშებისა და ადგილზე ვიზიტის მეშვეობით	ქვეპროექტის მთელი ხანგრძლივობის განმავლობაში	პროექტის არეალში მოსახლეობის აქტივები და საარსებო წყარო გაუმჯობესებულია, ან ყველაზე მინიმუმ აღდგენილია პროექტის დაწყებამდე არსებულ მდგომარეობამდე.	კონტრაქტორი (MDF- ის მონიტორინგის ქვეშ) და სამშენებლო კონტრაქტორი
ოპერაციის ეტაპი						

აქტივობა	რა (ხდება პარამეტრის მონიტორინგისას?)	სად (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როგორ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდეს (განსაზღვრეთ სიხშირე / ან განგრძობითობ ა?)	როდეს (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვის (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
მყარი ნარჩენების განკარგვა	ნაგვის ურნების ადგილზე უზრუნველყოფა და მოწყობა ნარჩენების დროული რეგულარული გატანის მიზნით	რეაბილიტირებუ ლი ობიექტები	შემოწმება	ობიექტების მუშაობის დროს	ადგილზე და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე ნაგვის დაგროვების თავიდან აცილება	ადიგენის მუნიციპალიტეტი
რეაბილიტაციის შემდგომ პარკის დაცვა და მოვლა- პატრონობა	არაფორმალური მშენებლობა და ტერიტორიის გამოყენება	რეაბილიტირებუ ლი ობიექტები	შემოწმება	ობიექტების მუშაობის დროს	ისტორიული და ესთეტიკური ღირებულების დაკარგვის თავიდან ასაცილებლად, პარკისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიის რეგულარული მონიტორინგი	ადიგენის მუნიციპალიტეტი კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო

დანართი 1. საკადასტრო ინფორმაცია

 * N 61.11.21.875 * ამონაწერი საჯარო რეგისტრაციიდან განცხადების რეგისტრაცია N 902018082022 - 12/12/2018 17:16:20 მიმწოდებლის თარიღი 14/12/2018 18:27:03 საკუთრების განყოფილება <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="text-align: left;">შინა ილენი</th> <th style="text-align: left;">სტეკორი დაბა აბსთიუშინი</th> <th style="text-align: left;">კვარტალი ნაკვეთი</th> <th style="text-align: left;">ნაკვეთის საკუთრების გიგანტა კუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არსებული სახეობის დამატებული ფართობი: 109.00 კვ.მ.</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">61</td> <td style="text-align: center;">11</td> <td style="text-align: center;">21</td> <td style="text-align: center;">875</td> </tr> </table> მისამართი: მუნიციპალიტეტი ილიტა, დაბა აბსთიუშინი, ნაკვეთის წინა ნომერი მესაკუთრის განყოფილება განცხადების რეგისტრაცია : ნომერი 902018082022 , თარიღი 12/12/2018 17:16:20 უფლების რეგისტრაცია: თარიღი 14/12/2018 უფლების დამატებული დოკუმენტი: • პრეტენზია N1/2-354 , დამოწმების თარიღი: 12/12/2018 , ქმნი სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო მესაკუთრები: სახელმწიფო მესაკუთრე: სახელმწიფო იპოთეკა საგადასახლო გარანტია: რეგისტრირებული არ არის ვალდებულებები ვალდებულება: რეგისტრირებული არ არის მოვალეობა რეგისტრაცია: რეგისტრირებული არ არის საჯარო რეგისტრაციის ეროვნული სააგენტო, http://public.reestr.gov.ge გვერდი: 1(2)	შინა ილენი	სტეკორი დაბა აბსთიუშინი	კვარტალი ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების გიგანტა კუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არსებული სახეობის დამატებული ფართობი: 109.00 კვ.მ.	61	11	21	875	 * N 61.11.21.291 * ამონაწერი საჯარო რეგისტრაციიდან განცხადების რეგისტრაცია N 882015659596 - 18/11/2015 14:04:28 მიმწოდებლის თარიღი 25/11/2015 11:06:18 საკუთრების განყოფილება <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="text-align: left;">შინა ილენი</th> <th style="text-align: left;">სტეკორი დაბა აბსთიუშინი</th> <th style="text-align: left;">კვარტალი ნაკვეთი</th> <th style="text-align: left;">ნაკვეთის საკუთრების გიგანტა კუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არსებული სახეობის დამატებული ფართობი: 613.00 კვ.მ.</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">61</td> <td style="text-align: center;">11</td> <td style="text-align: center;">21</td> <td style="text-align: center;">291</td> </tr> </table> მისამართი: დაბა აბსთიუშინი , (შინა საზოგადო მოედანი) , ნაკვეთის წინა ნომერი 61.11.01.236; მესაკუთრის განყოფილება განცხადების რეგისტრაცია : ნომერი 882015659596 , თარიღი 18/11/2015 14:04:28 უფლების რეგისტრაცია: თარიღი 25/11/2015 უფლების დამატებული დოკუმენტი: • პრეტენზია N1-1/191 , დამოწმების თარიღი: 05/06/2007 , საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო მესაკუთრები: ილიტის მუნიციპალიტეტი მესაკუთრე: ილიტის მუნიციპალიტეტი იპოთეკა საგადასახლო გარანტია: რეგისტრირებული არ არის ვალდებულებები ვალდებულება: რეგისტრირებული არ არის მოვალეობა რეგისტრაცია: რეგისტრირებული არ არის საჯარო რეგისტრაციის ეროვნული სააგენტო, http://public.reestr.gov.ge გვერდი: 1(2)	შინა ილენი	სტეკორი დაბა აბსთიუშინი	კვარტალი ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების გიგანტა კუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არსებული სახეობის დამატებული ფართობი: 613.00 კვ.მ.	61	11	21	291
შინა ილენი	სტეკორი დაბა აბსთიუშინი	კვარტალი ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების გიგანტა კუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არსებული სახეობის დამატებული ფართობი: 109.00 კვ.მ.														
61	11	21	875														
შინა ილენი	სტეკორი დაბა აბსთიუშინი	კვარტალი ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების გიგანტა კუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არსებული სახეობის დამატებული ფართობი: 613.00 კვ.მ.														
61	11	21	291														

განკარგულების რეგისტრაცია
N 882020305693 - 12/06/2020 15:43:36

12/06/2020 19:19:34

შანი აღებანი	სეფტორა დაბა აბასაქონი	კერაგალი ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების გამაზნა კვირება ნაკვეთის დანაშნულება: არასაბილილი სამკერვა დაშნულებული ფარობა: 834,00 ჯ.გ.
61	11	21	880

მასაშრობა: ბილილი შანიგაბილიგა, დაბა აბასაქონი

ნაკვეთის წანი სამკერვა:

განცხადების რეგისტრაცია : ნომერი 902018082047 , თარიღი 12/12/2018 17:18:38
უფლების რეგისტრაცია: თარიღი 13/12/2018

- პრეზენა N1/2-354, დამოწმების თარიღი: 12/12/2018, ქიმიკატებისა და ნარკოტიკების კონტროლის ეროვნული სააგენტო

მეცადუნთა:
სამხელისწილად

अथर्ववेदः

რეცხისგზავრუბრუდა არ არის

ფაილი/კრძალვა:

რეცხსაგზავრებული არ არის

အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်:

რეცენზენტების უფრო ახრჩვენი

ბავშვის დაგეგმვის გვერდზეgo.bavsh.gov.ge <http://public-reestri.gov.ge>

$$\mathbb{A}_{12}^{\text{free}} \cong 1(2)$$

განცხადების რეგისტრაცია
N 882021731011 - 30/08/2021 14:01:05

შემაჯახებელი თარიღი
30/08/2021 17:31:25

წინა აღივანი	ხედილობა დასა ანაზღაურები	გარდაცვლილი	ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების ტიპი: საკუთრება ნაკვეთის დანიშნულება: არასასოფლო დაშენებელი დანიშნულება: 5614.00 კვ.მ.
61	11	21	623	ნაკვეთის წინა ნომერი:

შესამართი: მუნიციპალიტეტი ადიგენი, დაბა
აბახთუშანი, ქუჩა შაქარია ფალავანთი,
მიმდებარეობს

განცხადების ჩვენებრივად: ნომერი 892017300262, თარიღი 29/12/2017 10:25:49
 უფლებების ჩვენებრივად: თარიღი 04/01/2018

- ბრძანება N1/2-525 , დამოწმების თარიღი: 27/12/2017, სსიპ "სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო"

სახელმწიფო

မည်သို့သိရသနည်း

հայտնաբերող ըմբռնում:

რედაქციამწველია არ არის

დაფინანსების წყარო:

რეგისტრირებული არ არის

შედეგების რეზიუმე:

რეგისტრირებული არ არის

⁴ფიქციური პირობის მიერ 2 წლამდე ვაჟები საცხოვრებელს აძლებელი მაგნიტაური აქტების რეალობისთვის, აგრეთვე საკვებადმოქმედ წლის განმავლობაში 1050 ლიტრის ამ მუცელისაგან გამომავალი ჰორბონი მიღებისას სამზარეულო გავასამხადო გაუხადებს გვერდისპირის სამართალი წლის ზოგადი წლის 1 აპრილამდე ახლებზე ფიქციური პირობები იმედე ვაჟები წარუდგას გვერდისპირის სამართალიდან ირგანში. აღნიშნული ვადებისთვის მუცელისგან სამართალიდან საკვებადმოქმედ სამართალიდან, რაც იმედე სამართალიდან სამართალიდან სამართალიდან კიდევს XVII თვის მიმდევარ.⁴

- ფიქსირების ნაწილობრივი გაუმართაობის შესახებ ინფორმაციის გაცემის საშუალებები: 2405425 ან 1070425
www.napr.gov.ge
• ინფორმაციის მოძიების საშუალებები ვებ-გვერდზე: www.napr.gov.ge, ნებისმიერ გავრცელებულ სარეკლამო საშუალებებში, იმუნიტეტის სახელთან და საავტორო ავტორიტეტის სახელთან;
• ინფორმაციის რეკვირის მოძიების ავტომატური მეთოდების დაყვანის მისამართები: 2405425 ან 1070425
• ინფორმაციის მოძიების საშუალებები: იმუნიტეტის სახელთან და საავტორო ავტორიტეტის სახელთან 2405425;
• საავტორო ნებისმიერ მასშტაბზე მართვის უწყრომე მეთოდების დაყვანის მისამართები: 08 009 009 09
• დაფიქსირების საშუალებები ნებისმიერ საავტორო ავტორიტეტის მისამართზე უფ-ფონზე: info@napr.gov.ge

განცხადების რეგისტრაცია
N 882021721654 - 26/08/2021 12:28:25

31/08/2021 07:42:53

ზონა	სეგმარი	კვარტალი	ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების გაცხადებისას ნაკვეთის ფასიწმულობა: არასასაბუღალტრო დამუშავებული ფართობი: 10413.00 კვ.მ.
ბილენი	დღის ამბისეფსონი			ნაკვეთის წინა ნაწილი
61	11	21	092	

მასშტაბი: დღის ამბისეფსონი, ქვეა ფიდალიზებული, N 104
 ობიექტისგანყოფილების საბუღალტროდანი

განცხადების რეგისტრაცია : ნომერი 882011081261 , თარიღი 28/02/2011 12:20:02
 უფლების რეგისტრაცია: თარიღი 07/03/2011

- საქართველოს მთავრობის განკარგულება N276 , დამოწმების თარიღი 08/02/2011
- მომართვა N167 , დამოწმების თარიღი 18/02/2011 , აღდგენის მუშაების დაწყების განცხადება

შესაკუთრებია:
სსიპ ბილიყვის მუნიციპალიტეტი, ID ნომერი:222729162

შესაკუთრე:
სსიპ ბღეფნის მუნიციპალიტეტი

अङ्गिष्ठः

հաշվարկները չափաքանակ:

რეცეპტორებზე არ არის

განცხადების
რეგისტრაცია
ნომერი
882014237216
თარიღი 08/05/2014
10:56:02
ფურცლის
რეგისტრაციის
თარიღი
16/05/2014

ბავშვის დედასა და მამას შორის არსებული ურთიერთობის განმარტების შესახებ: <http://public.reestr.gov.ge>

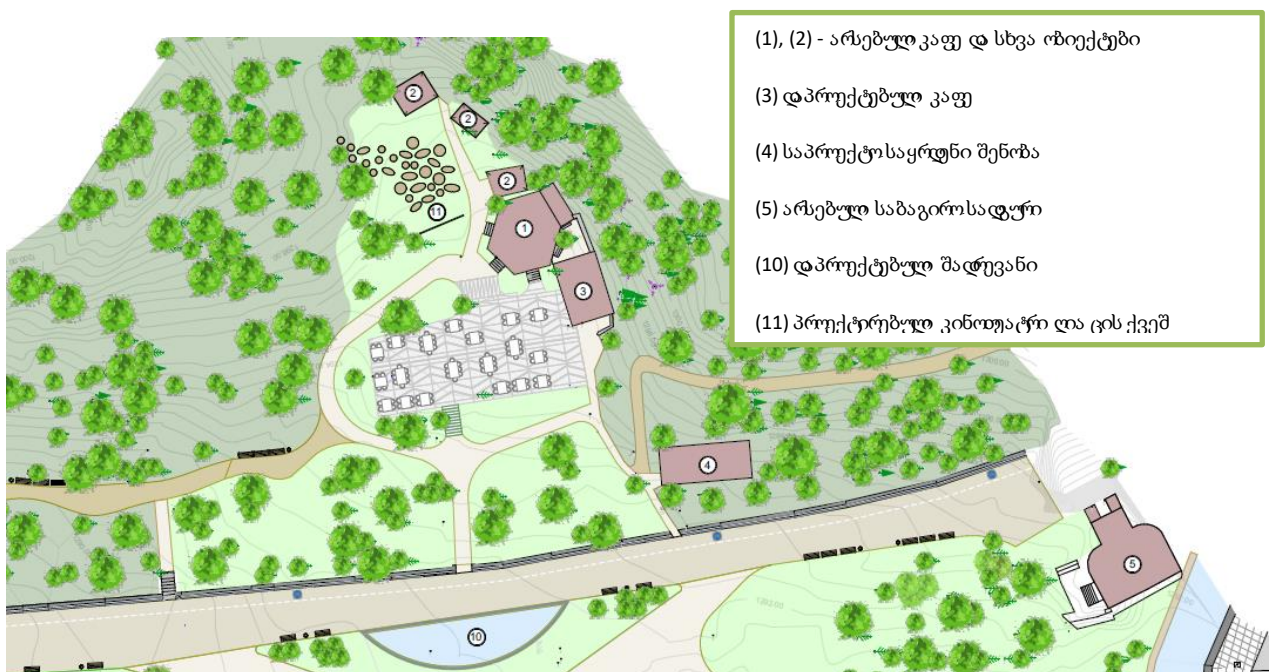
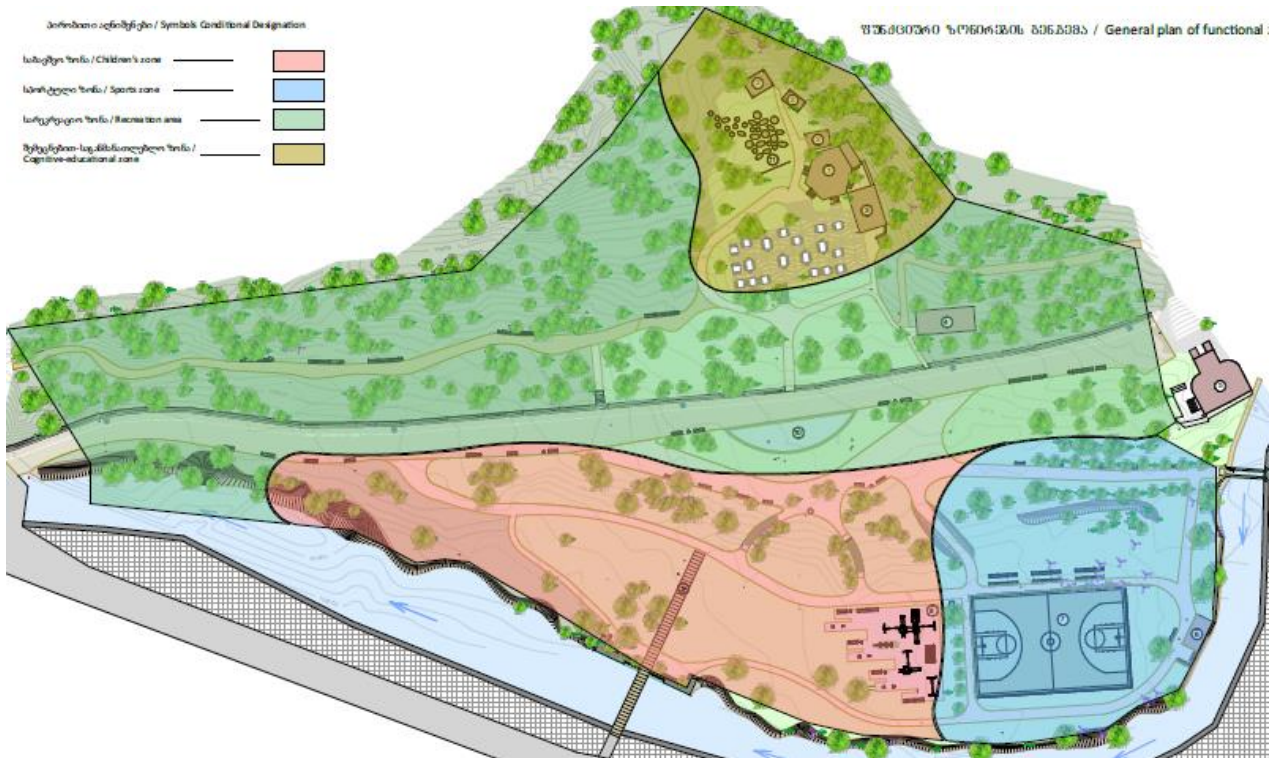
අනුබද්ධ 1(3)

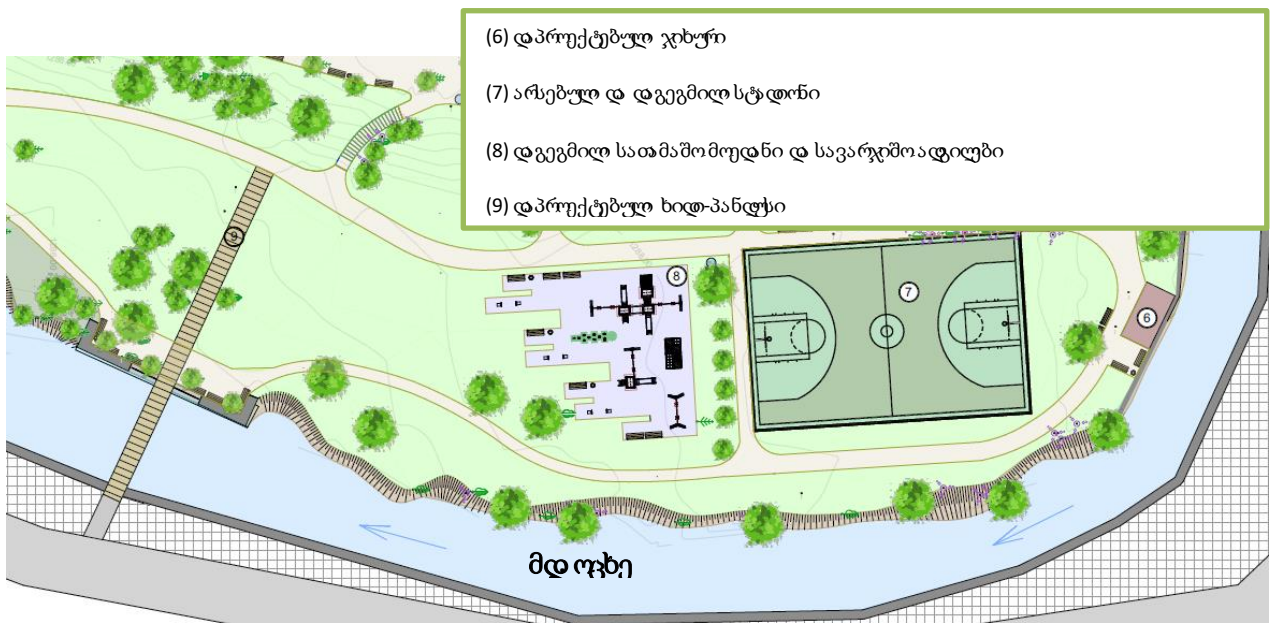

დანართი 2. არსებული სიტუაციის ფოტომასალა

დანართი 3. პროექტის გენერალური გეგმა და ფუნქციური ზონირება

რეზონანსი

დანართი 4. მცენარეთა სახეობა, რომლებიც გამოიყენება ტერიტორიის გამწვანებისთვის

ნაძვო აღმოსავლეთის
Picea Orientalis

სოჭო კავკასიური
Abies Nordmaniana

შოჭო ვალჩიანა
Pinus wallichiana

სოჭო კონსანო ლანა
Abies Pinsapo "Glaucia"

სოჭო კორეული
Abies Koreana

ცაცხვო წვრილფოთილი
Tilia Cordata

წითელი მუხა
Quercus Coccinea

გალალი მთის მკვირვარი
Acer Pseudoplatanus

გოგაპო გილბა
Ginkgo Biloba

წითელი ტყვარი
Prunus pissardi nigra

ცირვილი
Sorbus aucuparia

ბრძოხ ხე
Betula utilis

ბუნა ჩვეულებრივი
Buxus sempervirens

ღვთა თანაბრობისებრი
Juniperus "Tamaricifolia"

ღვთა ოდროვნები "გოლდ სტარ"
Juniperus "Gold Star"

ღვთა ღანავლები ღანაკა
Thuja occidentalis "Danica"

ღვთა ღანავლები სელანდი
Thuja occidentalis "Seland"

წვანო ჩვეულებრივი
Prunus Laurocerasus

ხეივანი
Ilex aquifolium

ხეივანი
Taxus baccata

მარამწვანო კანკელი
Viburnum tinus

თეთრი ყიფი ციხისებრი
Cornus alba sibirica

ფიზოკარპუსი
Physocarpus opulifolius Diabolo

განყოფილება
Lawn

დანართი 5. საჯარო კონსულტაციის ოქმი (იქნება წარმოდგენილი)

